

Veija po pošti:

Za celo leto naprej . . . 28.—
za pol leta . . . 13.—
za četrt leta . . . 6.50
za en mesec . . . 2.20
za Nemčijo celoletno . . . 28.—
za ostalo inozemstvo . . . 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . 24.—
za pol leta . . . 12.—
za četrt leta . . . 6.—
za en mesec . . . 2.—
V spravi prejemam mesечно K 1.50

SLOVENE

Inserati:

Enostolpna poltversta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . 13 v
za trikrat . . . 10 v
za večkrat primeren popust

Poslano in rekl. notice:

enostolpna poltversta (72 mm)
30 vinarjev

Izhaja:

vsak dan, izvenoma nedelje in
praznike, ob 8. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; neankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ograke poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Volilni boj na Hrvaškem.

Zagreb, dne 3. t. m.

Prvega tega meseca je zagledal beli dan v »Narodnih Novinah« službeni avizo: 15. in 17. grudna se vrše volitve za sabor. Torej nas le dva pičila tedna od onega usodnega dne ločita.

V začetku se je resno govorilo, da bodo volitve razpisane takoj po razpustu sabora. Tomašić je odločil z vsemi mogočimi in nemogočimi manevri onemogočiti vsako opozicijo. Vse svoje sile je hotel napeti, da omogoči življenje svojemu nesrečnemu stvoru — stranki »narodnega napretka«. Eno teh sredstev je naglica, namreč neposredni razpis volitev, da s tem opozicijo nepravilno pobije. Ali s tem ni imel sreče. Možje madžaroni, na katere je računal kot kandidata, so mu drug za drugim obrnili hrbet. Nobeden ni hotel biti za orodje, da se oživi zloglasna khuenovština, katere konec je veliko ljudstva plačalo s smrtjo in dolgoletno ječo. Noben količjak pošten človek ni hotel pomagati človeku, ki pomaga Madžarom v Hrvaški zidati madžarske šole, ustanavljati madžarske kolonije, širiti madžarski jezik in mirno trpi, da ogrska vlada sabor in banstvo proglašajo za sebi popolnoma podrejeni instituciji. Končno pa je našel mož v Hrvaški vendarle ljudi, ki so narodno zavest prodali za denar vsakemu, ki jih hoče najeti in jim more kaj dati. Enemu je obljubil mitro, drugemu predstojništvo, tretjemu županstvo, četrtemu kaj drugega in ko je s takimi ljudmi izpopolnil svoje kandidature, je razpisal volitve. Premeščevanje okrajnih glavarjev se je končalo te dni. Vsakemu je obljubil avansement. Tisti okrajni glavarji, ki na Hrvaškem za časa volitev največ nasilij izvršijo, dobe mesta, ki največ neso.

Za predstoječe političke volitve se je strahovlada okrajnih glavarjev že na neverjeten način začela. Prestopki opozicionalnih volilcev so na dnevnem redu, pozive dobe takoj, kazni se mora tudi takoj nastopiti. Opozicionalni agitatorji, ki se le količjak ganejo, so od mestnega poglavarstva takoj obsojeni na interniranje. Iz hiše, kjer so ložirali, se ne smejo podnevi makniti, a ponoči se morajo trikrat osebno pokazati žandarju, kateri jih pride pogledat! Nalogi so v tem oziru izdani od okrajnih glavarstev s to motivacijo: »Po domovini se potepajo nevarni individui, ki so v

nekaterih krajih začeli z zažiganjem hiš in zaradi tega se ukazujejo najostreje mere opreznosti!« Opozicionalne kandidate navadno žandarmerija prežene čez meje volilnega okraja, ker ti »haranguirajo, terorizirajo in proti zakoniti državni gosposki ter upravi hujšaka ljudstvo«, in to v tem »nevarnem času požigov!« Instrukcije v tem oziru je dal sam ban Tomašić v službenem listu — »Narodnih Novinah« takole: »Haranguiranje in terorizem ljudstva od strani kandidatov, obstoji v oporekanju proti nagodbi in zabavljanju proti vladi.« Tako preti Tomašić vsem, ki se bodo upali terorizirati »naše nedolžno in mukotrpno hrvaško ljudstvo«, ki se bodo upali »kršiti čistost volilnega zakona — sankcioniranega od samega Njegovega Veličanstva kralja!« — Tako daleč sega brezstidnost vlade bana Tomašića!

Če zmaga spričo tega v Banovini ta družba propalih ljudi, potem ne vemo, kaj naj rečemo o Banovini! Seveda je treba pomisliti, da si je hrvaška vlada osigurala vojaštvo in že se napoveduje krvoprelitje. Hrvaški rodoljubi upajo, da se bodo saj zastopniki v avstrijskem parlamentu z ogorčenjem izrekli proti nameravanim nasilstvom Tomašićeve vlade in jo pred javnostjo stigmatizirali! **Protest zoper eventualno uporabljanje skupne armade za one ljudi, ki se imenujejo kandidati dr. Tomašića, mora biti mogočen!** Morda bo to vendar kaj pomagalo.

Umor ob Kulpi.

Pretekle dni so se oči vseh kulturnih ljudi obračale proti Zagrebu, koder se je vršila obravnava proti 24 kmetom, ki so v vasi Ribniku umorili in trpinčili nekega Tuhačka, Čeha, katerega so smatrali za požigalca, ali je bil nedolžen. Vsi se čudijo, kako je bilo kaj takega mogoče v XX. stoletju, ko je naša kultura toliko napredovala. Vsi gledajo na ondotno ljudstvo kot pravi divjaški narod, v katerem je zginit pravi čut človekoljubja. Državni pravdnik je zahteval za vseh 24 oseb, ki so položile roko na tujca, smrt na vešalih.

Kako kazni pa so zaslužili ti ljudje?

Šel sem po isti poti isti dan in sicer samo pol ure prej kot umorjeni revež. Bilo je to v tistem jesenskem času, ko ima naše kmetško ljudstvo največ dela na polju, ko ostane čez dan cela vas prazna in se vse življenje prenese na njive.

Toda tega usodnega dne so bile njive prazne. Le tupatam sem videl kako starko ali starca, ki je sklonjen delal na njivi in bledega in nagubančenega obraza me pogledal in s slabotnim glasom mi odgovoril, ko sem mu nazval srečo. Pristavil je le še: »Jadna naša sreča, kad nam suša vzela vso letino (poljske pridelke), a sad nam još paliju naše kuče, tako da moramo živiti u crnu zemlju.«

Pridem sredi dneva v vas. Poleg hiš stoje večnoma ženske, kajti možki, ki so sposobni za delo, so odšli v Ameriko. Poznam te ljudi od prej: močni in čili, polnega zalitega obraza in živega pogleda. Sedaj sem pa videl samo vpadli blede obraz, trudne in motne ter zabuhle oči, da sem na prvi mah uganil: ti ljudje so prečuli veliko vrsto noči.

Vprašam poznano ženo, ali imajo praznik, da so vsi doma?

In žena mi začne pripovedovati, da se ne upa nihče z doma, da morajo vsi čuvati svoje domove podnevu in ponoči, ker hodi po vseh vaseh organizirana tolpa požigalcev, ki požigajo človeška bivališča. Straža je odrejena tako, da čuva pol družine podnevi, pol ponoči. Kjer jih pa je malo pri hiši, se ne morejo niti menjati in se mučijo kakor morejo. Vse drugo delo jim zaostaja, ker ne more nihče misliti na kaj drugega, kot da čuva svojo hišico.

Letošnja suša je vzela skoraj vse poljske pridelke; pa še tega, kar je ostalo, si ne morejo pospraviti, niti pripraviti; žive se le ob kruhu in vodi, ker se nihče ne upa niti par trenutkov odstraniti od hiše v prepičanju, da mu jo med tem požigalec zapalijo.

Njih hiše so namreč vse lesene in s slamo krite. So to bolj male bajte kot prave hiše. Stojte tesno druga poleg druge, tako da če začne goreti ena, je vse selo v ognju.

Tako žive — pripoveduje mi žena — vsi prebivalci ob Kulpi od Metlike dol do blizu Karlovca, že več tednov brez hrane in brez spanja v večnem strahu za svoje bomo bivališče . . .

Kdo so ti požigalci? O tem krožijo razne govorice. Najbolj razširjena je ta, da je požigalce poslala madžarska vlada sama in sicer radi tega, da kaznuje ljudstvo, ker noče zadosi zvesto držati z Madjari. Druga najbolj razširjena govorica je, da je požigalce poslala žena nekega načelnika v R. Njen mož je bil namreč obsojen na več let ječe, ker je poveril veliko denarja in ogoljufal veliko kmetov. Ker so ti pričali zoper njega, hotela se je njegova žena maščevati nad njimi, da je poslala nad nje

četo organiziranih požigalcev. Tako se je večkrat razširjala v tej ali oni vasi govorica, da je določena ta in ta hiša, da mora nocoj zgoreti. Dobivali so nekateri grozilna pisma. In res, dasi so stražili hišo celo noč, je vključ temu zgorela.

Prizor ponoči je bil nekaj pretresujočega v taki hrvaški vasi. Komaj se je naredil mrak, že se je začela vika in buka na vseh koncih. Zažigali so ognje, da se je videlo okrog, možki so se oborožili s puškami in pištolami in sekirami ter koli, ženske pa s trlicami. Hodili so vsaki okrog svoje hiše od vogla do vogla po celo noč. Naenkrat je nekdo zapazil ali se mu je zdelo, da vidi požigalca; ustrelil je za njim in zapil, in naenkrat je bilo celo selo skupaj; ženske so tolkle s trlicami, možki s sekirami in streljali s pištolami, vsi so pa vpili na ves glas: »Evo ga, drži ga, lovi ga!«

To se je ponavljalo od mraka do zore vsako noč več tednov . . .

In zanesla se je vera v požigalce po vseh vaseh. Vsakdo je le o tem govoril. In začeli so sumiti v vsakem nepoznanem človeku požigalca. Kdor se je vedel količjak sumljivo, ali se ni izkazal, bil je požigalec. Ljudska duša, izmučena od prečutih noči in vednega strahu, je videla povsod požigalce in na vsakega tujca metala krivdo te bede. In zaželela je dobiti katerega v pest, da pokaže drugim, kako velikanski greh je požiganje ljudskih domov, naj nehajo s tem. Prepričano je bilo to izmučeno ljudstvo, v katerem je le še živela od večnega strahu in prečutih noči izmučena fantazija, da očita kazni nad enim požigalcem ostraši druge, da popuste to grozno požiganje.

V takem razpoloženju so našli ti bedni ljudje Tuhačka.

Njegovo obnašanje je bilo skrajno sumljivo, ker je ležal v koruzi in se tako obnašal napram ljudem, kot človek, ki nima mirne vesti. To je še povečalo sum bednega, od prečutih noči, gladi in vednega strahu izmučenega ljudstva, da se je vzbudila v njem želja po osveti. Upoštevati moramo še to, da niso v tem kraju neznane jugoslovanske pesmi o krvni osveti.

In nič ni čudnega, da je v tem stanju skrajne duševne onemoglosti in potrlosti dvignilo to sicer dobro in mehkoteče ljudstvo roko nad očitnim požigalcem in izvršilo nad njim kazni, kakoršna se daje v trenutku, ko človek zgubi zavest in trezno razsodnost, ko mu v izmučeno dušo stopa le ena misel: Zob za zob! in osveta!

LISTEK.

Veliki poizkus.

Spisal A. Conan Doyle. Iz angleščine prevel J. M.

Med vsemi znanostmi, ki so od nekdaj stavile največje zagonetke človeštvu, niso nobene druge v toliki meri vzbujale zanimanje učenega profesorja Baumgartna, kakor one, ki se nanašajo na dušeslovje in na slabo definirano razmerje med duhom in materijo. Profesor Baumgarten je bil slovit anatom, temeljito izobražen kemik in eden prvih fiziologov v Evropi; vendar pa mu je bilo v nekaj oddih, kadar se je mogel obrniti od teh predmetov in uporabljati svoje mnogostoransko znanje v proučevanje duše in skrivnostnega so-rodstva duhov. V mladih letih se je začel uglašati v tajnosti mesmerizma; njegovi duši je bilo, kakor da plava v čudni neznani deželi, kjer je bila sama tema, kjer se mu je samo včasih pojavilo kako veliko, nerazrešljivo, brez vsake zveze se nahajajoče dejstvo. Tekom let pa in ko je zaloga profesorjeve vednosti narasla — kajti vednost rodi vednost, kakor nosi denar obresti — je mnogo onega, kar se mu je prej

zdelo čudno in nerazumljivo, v njegovih očeh dobivalo jasnejše oblike. Zaznal je nove vrste sklepanja in zapazil je vezoče člene tam, kjer je bilo prej vse nepojmljivo in nejasno. S pomočjo raznih poizkusov v dobi preko dvajset let je dosegel nek temeljni dejstvo, na katerem je v svoji častihlepnosti hotel zgraditi novo eksaktno znanost, ki naj bi obsegala mesmerizem in spiritizem. V tem mu je mnogo koristilo njegovo temeljito znanje bolj zamotanih delov živalske fiziologije, ki obdelujejo živčne toke in delovanje možganov. Aleksis Baumgarten je bil namreč kraljevi profesor fiziologije na vseučilišču v Nikjergradu in je kot tak imel pri svojih temeljitih raziskavanjih na razpolago vse pripomočke laboratorija.

Profesor Baumgarten je bil suhe in visoke postave, izrazitega obraza in jeklenosivih oči, ki so bile posebno bistre in ostre. Mnogo premišljevanje je nagubalo njegovo čelo in njegove težke obrvi, tako da je bil obraz vedno videti nagubančen; to je povzročilo, da so ljudje pogosto napačno tolmačili njegov značaj, ki je bil zelo nežnosrčen, akoravno strog. Med dijaki je bil zelo priljubljen, po njegovih predavanjih so se radi zbirali okoli njega ter napeto poslušali njegove teorije. Pogosto je

poklical izmed njih prostovoljce, da bi izvršil kak poizkus in tako se je zgodilo, da v celem razredu ni bilo dijaka, ki ga ne bi pri eni ali drugi priliki njegov profesor zazibal v mezmerično spanje.

Med vsemi temi učenci pa ni bilo nobenega, ki bi bil po svojem navdušenju enak Fricu Hartmanu. Pogostoma se je njegovim tovarišem čudno zdelo, da je ta divji, lehkomišeln Fric, ki je bil tako vesel mlad dijak, uporabil čas in trud za čitanje temnih knjig in da je pomagal profesorju pri njegovih poizkusih. Resnica pa je bila, da je bil Fric nadarjen in bistroumen dečko. Pred nekoliko tedni se je zagledal v mlado Elizo, modrooko, rumenolaso hčerko svojega profesorja. Akoravno se mu je posrečilo iz njenih ust izvedeti, da ona ni nasprotna njegovi snovitvi, se on vseeno ni upal nastopiti pred rodbino kot snubec. In radi tega bi mu bilo težko videti svojo mlado gospičo, ako bi mu ne bilo prišlo na um, da bi se izkazal profesorju koristnega. Na ta način je bil pogostokrat pozvan v hišo starega profesorja, kjer se je zadovoljno podvrge vsem poizkusom, samo da je mogel govoriti z Elizo.

Mladi Fric Hartman je bil precej zal fant. Poleg tega je imel njegov oče velika posestva, ki bodo po očetovi

smrti njegova. Marsikateri materi bi se zdel prav dober snubač, a gospa profesorica je po strani gledala njegovo navzočnost v hiši in včasih delala pridige profesorju, ker dovoljuje, da se tak volk klati okoli njune jagnjeta. Da povemo resnico, Fric je bil doma na slabem glasu. Nikdar ni bilo izgrede ali dvoboja ali kakršnekoli podobne stvari, ne da bi mladi Hartman bil kolovodja. Nikdo ni govoril bolj prosto in silno, nikdo ni pil več, nikdo ni igral bolj strastno. Ni čuda, da je dobra gospa skrivala svojo hčerko pod svoja krila ter slabovoljno se ejela pozornosti takega dvoumnega značaja. Kar se tiče častitega profesorja, moramo povedati, da je bil preveč zatopljen v svoje čudne študije, da bi si mogel kakorkoli ustvariti kako mnenje o celi tej stvari.

Mnogo let se mu je eno vprašanje neprestano ustiljevalo v njegove misli. Vsi njegovi poizkusi in vse njegove teorije so se sukale okolo ene same točke. Sto in stokrat na dan se je vprašal profesor, ali je človeškemu duhu mogoče živeti nekliko časa ločeno od telesa in se potem zopet vrniti vanj. Ko se mu je prvič kaj takega možno zdelo, se mu je začel njegov duh upirati. To je presilno trčilo skupaj s prej dogmatimi nazori in predsodki njegove

To početje 24 kmetov ob Kulpi je tembolj razumljivo in opravičljivo, če si preds avimo dejstvo, da je ta beda in strah trajal že več tednov, da so se požari vedno množili, da so se grozilna pisma posameznikom vedno pogostje pošiljala in da pri vsem tem ni niti vlada, niti občina storila najmanjšega koraka, niti mignila ni z mazincem, da bi tem bednim ljudem zagotovila miren stan in varstvo pred požigalci!

Zato ni tudi nič čuda, da je bila najbolj razširjena govorica, da je vlada sama poslala požigalce.

Prav zato so se čutili vsi kmetje popolnoma brez vsake moči, brez vsega varstva, dani na milost in nemilost požigalcem in njihovi volji, poslali prej temu ali onemu rdečega petelina na slamnato streho.

Brez vsega postavnega varstva so storili kmetje č. n. obupa, ki je bil grozen in nenavaden, kot je vsak čin brez upa, ko človek zgubi zavest in razsodnost. V tem nenavadnem činu se je zrcalil močan klic bednih ljudi: »Pomoč, pomoč!...«

In ravno takega klica je bilo potreba, da se je zdrnil svet, da se je zdrnila vlada in se začela zanimati za te bedne ljudi. In šele sedaj so prišli prvi njeni poslanci t. j. g. preiskovalni sodnik in z njim tudi orožniki.

Toda vključ temu ti požari niso ponehali, temveč se nadaljujejo še danes dan na dan...

Kdo bo pod temi razmerami sodil to bedno ljudstvo, ki je seglo, zapušče no od svoje vlade do skrajnega sredstva: Krute samopomoči.

Državni pravdnik je zahteval zanje smrt na vešalah. Toda sodniki so bili boljši ljudje ter so izrekli opustilo sodbo. S tem so najbolj pokazali, koga zadene krivda tega umora: ne kmete, temveč vlado, ki ni dala kmetom nikakega varstva.

Tužna Hrvatska!

Dr. A.

DRŽAVNOZBORSKE ZADEVE.

Z Dunaja se poroča, da obstoja v poslaniških krogih glede na rešitev dnevnega reda pred Božičem sledeči načrt: V sredo se predlaga seji klubovih načelnikov: Ta teden naj bosta seji zgolj v sredo in četrtek; bodoči teden pa zboruj zbornica pričesni s ponedeljkom vsak dan, tudi v soboto, dne 16. t. m., ko se naj vrši zadnja seja pred božičnimi prazniki. Reši naj se v tem času začasni proračun in nekaj drugih manjših predlog. Ni še znano, če se reši tudi prvo branje uradniške predloge.

Kulturnobojni Zenkerjev predlog v odseku državnih uslužbencev sprejet. — Odločen nastop poslanca Gostinčarja.

V včerajšnji seji je odsek sprejel predlog znanega framasona Zenke ja, po katerem dobe pokojnine tudi priležnice takih uradnikov, ki so se ločili od svojih žena. Naš poslanec Gostinčar je ostro nastopil proti Zenkerjevemu kulturnobojnemu predlogu, po katerem bi se podpirala nemoralnost. Svobodni selna odsekova večina je pa glasovala za Zenkerjev predlog. Poslanec Gostinčar v imenu Jugoslovancev, krščanskih socialci in Italijani so priglasili proti Zenkerjevemu predlogu manjšinski predlog. Sicer pa nima predlog, sprejet

vihi prvih študij. Polagoma pa, ko je stopal dalje po potu samotornega raziskavanja, se je njegov duh otresel starih okov in postal pripravljen, da si mirno ogleda vsak sklep, ki bi mogel združiti dejstva. Mnogo je bilo stvari, potrjujočih misel, da je duhu mogoče bivati ločenemu od snovi. Konečno mu je prišlo na misel, da bi mogel s pomočjo drznega in originalnega poizkusa celo vprašanje definitivno rešiti.

»Jasno je,« je opomnil v svoji slovitih razpravi o nevidnih bitjih, ki je izšla v znanstvenem medicinskem listu o onem času in ki je presenetila cel svet, »jasno je, da se pod gotovimi pogoji duša ali duh loči od telesa. V slučaju v magnetično spanje zazibane osebe se nahaja telo v nekem kateleptičnem stanju, toda duh je šel iz njega. Morda poročate, da je duša vseeno v njem, samo v nekakem spečem stanju. Jaz pa pravim, da temu ni tako, kajti kako si moremo razlagati stanje bistroidstva, ki je po lopovstvu golovih lupečnikov prišlo v slab glas, o katerem se pa more lahko dokazati, da je resnično dejstvo. Meni samemu je bilo s pomočjo senziitivnega subjekta mogoče doseči natančen popis vsega, kar se je godilo v kaki drugi sobi ali drugi hiši. Kako si mo emoto tolažiti tako znanje s katerikoli hipotezo, ako ne s to, da je duša zapustila telo in se giblje po prostoru? Za trenutek jo pokliče nazaj glas onega, ki poizkus vodi, in ona pove, kaj je videla, nato pa zopet odplava skozi zrak. Ker je duha po svoji naravi neviden, ne moremo videti teh

v odseku, nobenega pomena; v zbornici bo gotovo padel.

Iz proračunskega odseka.

Proračunski odsek je nadaljeval včeraj podrobno razpravo o začasnem proračunu. Poslanec Schraffi je naglašal, da mo a biti Avstrija na jugu za vsak slučaj ravno tako pripravljena, kakor je pripravljen sosed proti njej. Južna državna meja je zaprta z utrd bami le na eni polovici proge, medtem ko ni na drugi polovici avstrijskega ozemlja nič preskrbljeno za varnost. Italija ima celo vrsto cest prve vrste, ki vodijo do avstrijske meje, v Avstriji imamo pa zgolj kolovoze. Avstrijska meja se mora zavarovati z utrd bami, z dobrimi cestami ali z drugimi vojaški mi varnostnimi napravami. Vojakov imajo Lah ob meji trikrat več, kakor jih ima naša država.

LAŠKO - TURŠKA VOJSZA. V Afriki.

Če Berlin se poroča, da je dobilo turško vojno ministvo čez Dehibat sledeče poročilo: Dne 3. t. m. ob 11. uri dopolne je napadlo 30.000 Lahov turško fronto pri Avizari. Turki so bili prisiljeni se umakniti v novo postojanko. Tako Turki kakor Lah so izgubili veliko vojakov. — Lah poročajo, da se pred Tripolisom ponoči na 4. t. m. ni zgodilo nič novega. Dne 3. t. m. so izročili zlato in h. abrosto svetinjo 11. bersaglierskemu in 84. pešvolku.

Na morju.

Iz Soluna se poroča: V soboto okolu ponoči so se pojavile štiri laške vojne ladje ob obrežju polotoka Halkidike. Vozile so v smeri Karaburnu pri Solunu, kjer so razsvetljavale z metalci svetlobe utrdbe. Laške vojne ladje so se nato peljale proti Athosu, ko so razsvetljavale tudi obrežje pri Aponomiju. Pri Kedral Mailu je zadela 2. t. m. ladja »Ismailia« v smirnskem pristanišču na podmorsko mino, ki je eksplodirala. Ladja je bila le nekoliko poškodovana.

Turčija prične izganjati Lahe.

Turški ministrski svet se je dne 4. t. m. posvetoval z vprašanjem izгона Lahov iz Turčije. Sklenili so izgnati Lahe iz Soluna, ker se boje, da bi solunsko prebivalstvo pričelo moriti Lahe, ker je prebivalstvo vsled križarjenja laških ladij v bližini Soluna zelo razburjeno.

Nemiri v Albaniji.

V Albaniji postaja položaj zopet kritičen. Neka bulgarska četa je napadla kraj Kiseli in poklala veliko prebivalcev. Metropolit v Gorici je dobil grozljivo pismo, v katerem se mu grozi s smrtjo. Tako pisma so dobili tudi popi na deželi. Veliko čet, ki so močne do 100 mož, po deželi mori in rop.

Avstro-Ogrska izstopila iz trozveze?

»Berliner Tageblatt« poroča iz Carigrada, da zadnji teden Avstro-Ogrska živahno občuje s turško vlado in da se je Turčija odtujila Angleški, ker Angleži podpirajo rusko akcijo v Perziji. »Ikdam« pa poroča: Avstro-Ogrska je obvestila Turčijo, da je izstopila iz trozveze. Seveda to poročilo »Ikdam« pač ne bo odgovarjalo resnici in to tem manj, ker je bil ravno trozvezi na lju-

bihodov in odhodov, vidimo pa njih učinek v telesu subjekta, ki je sedaj trdo in nepremično, ki pa se sedaj trudi, da bi povedalo vtiske, katerih bi po naravni poti nikoli ne moglo dobiti. Samo ena pot je, ki jo vidim, po kateri se more dejstvo dognati. Akoravno nam v našem telesu ni mogoče videti duhov, bi si vseeno naši duhovi bili sve stili navzočnosti drugih, ako bi jih mogli ločiti od telesa. Radi tega imam namen v kratkem zazihati v magnetično spanje enega svojih slušateljev. Potem zazibljem v istotako spanje samega sebe po načinu, ki mi je postal zelo lahek. Ko se to zgodi, mojemu duhu, ako je moja teorija dobra, ne bode težko srečati se in stopiti v zvezo z duhom mojega slušatelja, ker sta obadva ločena od telesa. Načeljam se, da mi bode mogoče poročati o izidu tega zanimivega poizkusa v prihodnji številki tega lista.

Ko je dobri profesor konečno izpolnil svojo obljubo in priobčil natančno poročilo vsega, kar se je zgodilo, je bilo to poročilo tako izvanredno, da so ga sprejeli z občno neverjetnostjo. Ton nekaterih časnikov je bil v njihovih opazkah o celi zadevi tako žaljiv, da je srditi učenjak izjavil, da nikdar več ne odpre svojih ust o tej zadevi in da je nikdar več ne vzame v misel — obljuba, ki jo je točno držal. To poročilo pa je sestavljeno na podlagi najbolj avtentičnih virov in dogodki, ki se v njem omenjajo so bistveno popolnoma resnični.

bo z ozirom na Italijo žrtvovan načelnik avstrijskega generalnega štaba Konrad pl. Hötendorf.

SKUPNE MINISTRŠKE KONFERENCE.

Na Dunaju se vrši danes skupna ministrska konferenca, ki se je udeležil grof Khuen. Gre za delegacijsko zasedanje, ki se vrši 27. t. m. na Dunaju, da dovolijo delegacije šestmesečni začasni proračun. Nadalje se izpremeni tudi besedilo hrambnih predlog.

ČEŠKO NAMESTNIŠTVO POSVARILO »SVOBODNO ŠOLO«.

Poluradni »Prager Abendblatt« poroča: Namestništvo je posvarilo skupini »Svobodne šole« v Budjejevicah in Toplicah, ker skupini politikujeta, in jima je zagrozilo z razpustom, če se ne opusti v nepolitičnem društvu polika.

KONEC BRAMBNE PREDLOGE NA OGRSKEM.

Iz Budimpešte se poroča, da je konferiral v imenu vlade z voditelji opozicije justič. min. Szekely. Vlada je predlagala, da naj se za letos odstavi z dnevnega reda brambna preosnova. V sredo se zato ogrska zbornica letos zadnjič peča z brambno preosnovo. Opozicija upa, da se brambna preosnova več ne predloži parlamentu.

ANARHISTI PROTI SOCIALNIM DEMOKRATOM.

Na Dunaju je na shodu anarhistov napadel pisatelj Grossmann social. demokrate češ, da ne store ničesar proti vojski. Soc. demokrati so zdivjali in razbili shod. Na cesti je morala policija miriti razburjene anarhiste in socialiste.

RUSIJA IN PERZIJA.

»Berliner Tageblatt« poroča iz Teherana: Dne 3. t. m. je došlo 35 ruskih kozakov v Teheran, da ojačijo stražo ruskega poslatništva. Med Ruse v Teheranu so razdelili orožje. V Teheranu je proglašeno oblegovalno stanje. Prebivalstvo je na Ruse strašno ogorčeno. Širijo se oklici, ki hujskajo, da naj se usmrtila ruski poslanik in ruski generalni konzul. V burni seji je sklenila perzijska zbornica, da se napove Rusiji s pomočjo Zjedinjenih držav vojska. Derviši propovedujejo sveto vojsko in hujska'o na splošno vstajo. Turčijo so dogodki v Perziji zelo vznemirili. Kljub vojski z Italijo namerava po carigradskih poročilih Turčija poslati 6. armadni zbor v Perzijo, dasi zna, da bi rusko poslanstvo nato zahtevalo, da naj se odpro Dardanele ruskim vojnim ladjam.

KITajska REVOLUCIJA.

V Hankau je odrinilo 200 angleških vojakov iz Honkonga. Podkralj Šan in tatarski general Tiehlin sta pobegnila v nemški konzulat. V Mukdenu vlada panika. Vsi hoteli so prenapolnjeni z begunci. Uradniki odpošiljajo svoje rodbine v varne kraje. Kitajski dvor prodaja svoje dragocenosti. Japonci cenijo škodo, ki jim jo je povzročila revolucija na Kitajskem, na 90 milijonov jenov.

Dnevne novice.

+ Zmaga S. L. S. v Spodnji Idriji.

Dve stranki samo sta se borili dne 3. decembra pri občinskih volitvah v Spodnji Idriji. Slovenska Ljudska Stranka in socialnodemokratska. Zmagala je Slovenska Ljudska Stranka, pa tudi častno v vseh treh razredih. V prvem razredu je bilo volilnih upravičencev 87. Volitve se je udeležilo 80 volilcev ter so dobili kandidata S. L. S. 71 do 60 glasov. V II. volilnem razredu je volilnih upravičencev 149. Volilo je 138 volilcev, ki so oddali kandidatom S. L. S. 83 do 80 glasov. III. razred šteje 580 volilcev. Prišlo jih je 429. Kandidatje S. L. S. so dobili od 266 do 250 glasov. V novem odboru so zastopani poleg duhovnika in kmeta tudi krščansko-misleči delavci. Pohvaliti moramo volilce, ki so se v tolikem številu udeležili volitve, dasi so imeli mnogi daleč do volišča. Tako je večina kmečkih občin našega okraja pokazala, da zaupa S. L. S., ki sedaj vodi deželo.

+ Zmaga S. L. S. Iz Žirov, koder je, kakor smo že poročali, pri občinskih volitvah sijajno zmagala S. L. S., se nam danes poroča, da si je izmed 30 odbornikov naša stranka priborila 28.

+ Občinske volitve v Rahlčah so se izvršile z zmago S. L. S. Za župana je bil izvoljen enoglasno vrli naš somišljenik Lovrenc Breznik.

+ Zoper zaposlavljanje alpskih dežela, ki jih vlada skrajno zanemarija, dočim hoče sudetskimi in galskimi zopet kar celih par sto milijonov v žrelo vreči, se obračajo tudi nemški alpski poslanci in v današnji »Tagespost« protestira proti takemu početju posla-

nec Dobernig. Dobernig biča vlado, ker zanemarija Štajersko, Koroško, Kranjsko, Solnograško in Tirolsko in izjavlja, da bodo nemški alpski poslanci z vso odločnostjo nastopili proti vladi, če se ne bo tudi na južne dežele ozirala. — Kakor znano, je Hrvaško - slovenski klub sklenil v tem oziru na odločnejšo akcijo in je upati, da bodo prizadevanja vseh poklicanih zastopnikov alpskih in primorskih dežela ime la uspeh.

+ Soc. demokratski listi niso zdravi, če venomer ne grmijo zoper militarizem, naj bo njihovo zabavljanje še tako brez smisla. Tako očitajo zdaj odstopivšemu šefu generalnega štaba generalu Conradu, da je stal na čelu »vojne stranke«, ki je vedno mir ogroževala, in da je zato prav, da je moral svoje mesto zapustiti. Soc. demokrati in s njimi seveda tudi svobodomiselnici, ki jih nikoder ne manjka, koder je treba zoper državo zabavljati, hočejo s to frazo javnost nalašč begati in se čisto vedoma in hotoma lažejo, ker dobro vedo, da v Avstriji ni nobene vojne stranke. Noben človek pri nas ne dela na vojsko zoper Italijo. Očitni norec bi bil tisti, ki bi hotel Italijo napasti in ji kaj vzeti. Kaj pa hočemo z italijanskimi provincijami? Resnica je nasprotna: Vojna stranka je v Italiji! »Arbeiterzeitung« (za katero bo brezdvomno pricapljala tudi »Zarja«) trdi, da Italija ne more na vojsko z nami misliti, ker ima zdaj v Tripolisu velik del svojega vojaštva in je tudi njeno brodovje vezano. To pa ne drži. Prvič pišejo laški listi že zdaj, da bo treba parlamentu čimprej predložiti zakon, da se armada tako pomnoži, da se popolnoma nadomeste moči, ki so v Afriki vezane, kar pa se brodovja tiče, bo svojo nalogo v turških vodah kmalu končalo, sicer pa Italija oboroževanje na naši meji neutrudno nadaljuje. Italija bo z osvojitvijo Tripolisa postala srednjemorska kolonialna velesila, katere prva težnja bo, da si zagotovi še Jadransko morje, to se pravi, da položi svojo roko na Albanijo. To je že začetkom tripoliške vojske poizkusila in zato išče Italija še tesnejšega prijateljstva z Rusijo in Anglijo. Kdor tore italijanskih namenov ne pozna, mora pač velik Jurček biti ali pa simpatizira z Italijo. Tripoliški rop je militaristično strujo v Italiji le še bolj ojunatil. Tisti šef generalnega štaba in tisti odgovorni voditelj naših zunanjih poslov pa, ki bi se za tako eventualnost ne pripravil, bi zaslužil, da se ga stante pede obesi. Zakaj, če Lah Albanijo zasede, je jadransko morje za nas izgubljeno in bi smeli v njem kvečjem še ribe loviti. Pot v Sredozemsko morje, v Tihi in Atlantski ocean nam je zaprt, Dalmacija in naše Primorje propadeta, nehali smo kaj biti. Mi hočemo z Italijo v miru živeti, ako ona to hoče; ker pa se očitno pripravlja na vojsko z nami, pa moramo biti na krvavi ples pripravljeni. In tisti merodajni faktorji države, ki bi pustili naše slovanske južne dežele proti laški invaziji nezavarovane, bi bili naši najhujši sovražniki!

+ Naša socialna demokracija se kaj rada proglašja za najpoštenejšo stranko, v resnici je pa najbolj lažnjiva, kar jih je pod božjim solncem. Danes na primer psuje naš državnozborški klub, da »s hudočelso tiho obstrukcijo zavlačuje važne ljudske zahteve« in da je hotel »usodo rudarjev, rudarskih žena in otrok s pokrito hlanavščino zrokovnjačiti rudniškim baronom v grabežljive roke.« Mi smo to zadevo že pojasnili, a velemoralna »Zarja« ne smatra za potrebno naša izva'anja stvarno ovreči, če se dajo, ampak kleveče dalje. Zato moramo o tej reči zopet izpregovoriti. Poslanec dr. Benkovič, ki je v družbi s poslancom Gostinčarjem vsikdar energično nastopal za delavske koristi, je predlagal, da se izvoli poseben rudarski odsek, da se v njem rudarske zadeve obravnavajo, to je zlasti vprašanje preosnove bratovskih skladnic, razširjenje zavarovanja rudarjev zoner nezgode, kreiranje rudarskih nadzorovnikov, ureditev nedeljskega počitka itd. To je dr. Benkovič zato predlagal, da bi te zadeve ne prišle kakor dozdaj pred socialno politični odsek, ki jih odkaže rudarskemu pododseku, odkoder morajo zopet pred glavni odsek in šele od tu v plenum. Na ta način se važne ljudske zahteve le zavlačujejo in vrh tega je socialno politični odsek tako sestavljen, da ni v njem uspešno delovanje mogoče, ker se večina poslancev posebno za rudarske težnje kaj malo zanima. Ravno to pa socialni demokrati hočejo, da bi odsek nič ne delal, ker potem lahko čez »meščanske« stranke zabavljajo in zato so tako na dr. Benkoviča hudi! Kar pa se tiče očitanja, da naš klub s »tiho obstrukcijo« za ljudstvo koristne predloge zavlačuje, je zahtevajoč zanje prvo branje, je

resnica ta-le: Ravno rdeči bratci so imeli že prejšnja leta navado, da so izmed obilice stavljenih samostojnih predlogov izbrali posameznice, kateri jim niso bili po godu, ter so ugovarjali zoper to, da bi se tako njim neljube predloge odkazalo v posvetovanje. Tako so socialni demokrati skozi leta zavlačevali nedolžno vladno predlogo o preosnovi vojaških veteranskih društev; tako so zavlačevali predloge, ki so bili stavljeni v korist drugim slojem prebivalstva, posebno v prid kmetom, mu s'anu. Slovenski poslanci so socialno demokr. terorizmu storili konec s tem, da so izjavili: **Alli se vsi predlogi naši in vaši, odkažejo odseku brez nepos'avnega prvega branja v zbornici, ali pa nobeden!** Socialni demokrati so nato hitro umaknili svoje ugovore, posebno zoper veteransko predlogo, **slovenski poslanci pa so po'em tudi dovolili, da se vsi predlogi odkažejo v posvetovanje.** Brez značajna socialno demokratska laž je tedaj, da so slovenski poslanci nasprotovali rudarskim zahtevam! »Zarja« je pač lažnjivi listič, ki bi se naj rajši pečal z vprašanjem, kako povzdigniti sodruško moralo kakor pa, da deli lekcije o poštenosti drugim.

— **Liberalci in Bled.** Včerajšnji »Slovenski Narod« prinaša sledeče poročilo: »Na Bledu so pri občinskih volitvah zmagali klerikalci. Sicer je klerikalna stranka zmagala samo z jako skromno večino glasov, toda zmagala je, in s tem je treba računati. Kaki vzroki so večino volilcev pripeljali v klerikalni tabor, dasi je prebivalstvo po svojem mišljenju vse prej kakor klerikalno, tega ne bomo preiskovali. Bojimo se pa, da tujskemu prometu to ne bo v korist, kajti to je čisto naravno, da svobodomiselni ljudje nimajo simpatij za kraje, kjer vladajo klerikalci, na tujce klerikalnega mišljenja pa Bled ne sme računati, zakaj ti hodijo le na Brezje, na Višarje in na Sv. Goro.« — Izid občinskih volitev po celnem Kranjskem so si tedaj liberalci zelo k srcu vzeli. Kakor kaže to poročilo, se mislijo torej liberalci iz Kranjske izseliti, ker po izidu letošnjih občinskih volitev, če hočejo pri svojem načrtu ostati, ne bodo v resnici kmalu niti toliko prostora imeli, kamor bi svojo glavo položili. In tako bomo kmalu doživeli veliko romarsko procesijo kranjskih liberalcev, ki bodo s culami in žaklji zapuščali nehvaležno in črno kranjsko deželo in romali kakor poljski židje čez ocean, da si tam poiščejo nove domovine. Kar se pa tujskega prometa tiče, stoji, da se tujci prav zato radi v našo deželo podajajo, ker pridejo med pošteno krščansko ljudstvo. In kar še posebej Bled zadeva, se tujci najbolj pritožujejo čez podivjano liberalno mladino, ki ponoči miru ne da. Naj gre »Narodov« dopisnik v tujski sezoni na Bledu v nedeljo v cerkev pogledat, pa bo videl, koliko je ravno tujcev pri službi božji. Mi smo mnenja, da čim poštenjši in solidnejši elementi bodo blejsko občino v rokah imeli, tembolj bo tujski promet uspeval, prenehal bi pa gotovo, če bi komandirali na Bledu kričavi, tujce odbijajoči, nestrpni sokologoji, ki so nedavno v »Jutru« hujskali zoper to, da se tujcem v njihovem jeziku postreže.

— **Slovenska liga katoliških akademikov na Dunaju** si je izvolila na svojem občnem zboru dne 15. novembra t. l. za prihodnjo poslovno dobo sledeče predsedstvo: Predsednik: Imbro Bolkovac, stud. med.; I. podpredsednik: Lovro Sušnik, cand. phil.; II. podpredsednik: Anton Tomaszek, stud. agr.; tajnik: František Vitek, cand. iur.; blagajnik: Jožef Musielewicz, cand. phil.; odborniki: Cyrill Melichárek, cand. phil., Teodor Myslivec, stud. ing., Vlado Smolčič, stud. exp., Lovro Bogataj, cand. iur., Vekoslav Vrtovec, stud. iur.

— **Hrvaško kat. akad. društvo »Preporod« v Gradcu** ima sledeči odbor: cand. iur. Pero Popović, predsednik; stud. iur. Marijan Ivančič, podpredsednik; stud. iur. Franjo Poje, tajnik; stud. med. Vekoslav Dilberović, knjižničar in arhivar.

— **Občinske volitve v Zagorju ob Savi.** Iz Zagorja se nam piše: Dne 3. decembra smo imeli občinske volitve. Naša stranka se je borila za I. in II. razred. V tretjem razredu nismo postavili kandidatov. Zmagali so v I. in II. razredu liberalci, v III. socialni demokrati. V prvem razredu so dobili naši možje 20 do 36 glasov, liberalci 39 do 43 glasov, socialni demokrati 8. V drugem razredu naši 50 do 61, liberalci 62 do 65, socialni demokrati 46 do 53 glasov. V tretjem socialni demokrati do 340, liberalci do 196, praznih glasov okrog 50. Agitacija je bila huda, kakršne Zagorje še ni videlo. Najhujše so seveda agitirali liberalci. Možje, ki so pred letom hodili ob bergljah, so se pri letošnji agitaciji popolnoma pozdravili. Na razpolago so imeli glasovnice, laži in grožnje. V občinski pisarni so se zmenili, kam bodo drugi dan glasovnice dostavili, in za policajem je šla takoj močna straža, da je podpisavala oziroma jemala v »varstvo« listine. Kjer je kazalo, so govorili, da smo v zvezi mi

in liberalci, včasih so pravili, da so se pobratili s socialnimi demokrati. Najgusnejše so agitirali s kaplanijo in mežnarijo, češ, da bomo mi, ako zmagamo, najprvo zidali kaplanijo, dasi so sami vedeli, da je to laž. Ampak delali so, kar vedno nam podtikajo, po svojem receptu: namen posvečuje sredstvo. Laži, nekaj se bo ljudi že prišlo. Zmotili se niso. Naj bi bili raje povedali ljudem, kako so kupovali in prodajali prostor za šolo. Če bo tudi stavba v primeri tako draga — dali so sami sebi za prostor, ki so ga pred leti dobili za par stotakov, nič manj kakor 7200 K — bo stala šola najmanj dvestotisoč kron. Tudi posojilnica jim je pomagala. Povedati bomo morali enkrat ljudem: ne strahajte se liberalne posojilnice, imamo jo tudi mi; trikrat manjše stroške ima vsak, kdor pride v našo posojilnico in zraven še cenejše obresti. Zato pa, komur bodo še s posojilnico grozili, kar k nam pridi, škode ne bo imel. Da so v komisiji delali, kakor je bilo n'jim prav, niti omenjati ni treba. No, pa upajmo, da jim vse skupaj ne bo pomagalo: volili bomo, če Bog da, še enkrat, in takrat bo drugače. Zato pa semišljenci: ne izgubimo korajže!

— **Iz Mengša.** Ker so volitve za občinski odbor raz. eljavljene in znani liberalni dopisnik govori o klerikalnih sleparstvih in jih vender neče natančneje omeniti, moramo mi pojasniti. Volitve so bile razveljavljene, ker so liberalci ziorabili županovo dobroho nost in so vtihotapili v imenik volilcev III. razreda dvanajst volilcev, ki pa niso pravi volilci, ker ne bi ajo tu nep etrogoma tri leta. Med temi je n. pr. bivši študent Anton Jenčič, domišljavi jutrovec financar Česen, potem nekaj žganjarčkov in dr. Liberalci so torej sami svoje pristaše vtihotapili in po volitvi ko so propadli, se jim je menda vest (?) zbudila in so šli in se s a m i proti sebi pritožili. In deželna vlada je volitve razveljavila, dasi to število volilcev ni nič vplivalo na izid volitve, ker je znašala v tretjem raz. edu naša večina 86 do 38 glasov. Če liberalci pišejo o sleparijah, zakaj ne povedo, da je Miha Pavlič volil s p o n a r e j e n i m peoblastilom, da ni hotel Franc Pečnik trem volivkam vrniti izkaznic in pooblastil, dasi so to zahtevale? Ali ni to omejevanje volilne svobode (gl. § 8. al. 1. post. 26. jan. 1907)? Tu pač treba, da poseže vmes državno pravdnštvo. — Šploh pa mora biti tukajšnji dopisnik »Jutra« zelo klerikalno mož, ker ne more robenega dopisa odposlati, da bi ne omenil kakega duho. nika, posebno kaplana. Saj bi lahko veliko pisal o tem, kako so napadli nekateri pijani liberalni volilci na dan volitve tujca, ki je prišel po opravih v Mengeš in o naših učiteljih Božiču in Sircu, ki sta tako brusila peto za liberalne kandidate.

— **Zoper občinske volitve v Lukovici** je vsled raznih nasilstev vložila Slovenska Ljudska Stranka rekurz.

— **Boj za županski stol.** Iz ribniške doline poročajo: Da se pojasni zadeva o pismu g. poslanca Jakliča odbornikom občine Dolenja vas, smo se na mestu natančno informirali in vam poročamo. He'tografirano pismo v resnici eksistira, toda g. Jaklič o tem nima niti slutnje. Nekdo je hotel potegniti prigoriskega Naceta, in njegova namera je lepo uspeła. Pismo so dobili vsi odborniki, ki sicer vedno volijo s S. L. S., in pa eden Nacetovih najožjih prijateljev. Bilo je torej gotovo, da bo pismo takoj oddal naprej, in tako se je zgodilo. Razburjen pride k županu in mu pomoli pismo pod nos. Župan bere, blebi in znojne kaplje mu rosijo čelo. Kaj storiti? Hitro so se razkropili seli po Dolenji vasi, Rakitnici in Nemški vasi. A kljub temu je drugega dne pri županski volitvi g. Ig. Merhar s strahom gledal v oči svojim izvoljenim tovarišem, kaj bodo, kako bodo. — Pa je šlo! V zadnjem trenutku so se spomnili njegovih besedi, ki jih je govoril po vaseh: Volite me! Pa zakaj bi mene ne volili! Glejte, nisem liberalec! Obrekujejo me! Sem pošten človek, hodim v cerkev, »Naroda« ne puščam na mizi, ker nočem med kmeti pohujšanja! Oba ribniška kaplana me priporočata! Cesar me je odlikoval; pri glavarstvu so mi vrata vedno na stežaj odprta! Prosim vas, povejte, kje ga imate enakega? Kdo izmed vas je zmožen še biti župan? Povejte, no, le govorite, ali pa mene volite! — Kdo bi ga ne volil! Saj ni tako slab človek, kakor govore hudobni jeziki. Sicer pa, kdo ne bi izmed občanov ljubil njega, ki mu ni nič mar njegov žep, ampak le ljudski blagor. Kaj, tiste kronice pri lovu so pa pozabljene in enemu več koristijo, kakor vsem skupaj — sicer pa tudi Nace ni od tega obogatel in pridobil si je prijateljstvo Auersperga, kar tudi nekaj velja! In Grčavljanje! Malo jih je — no, pa nekaj bo že! Dajmo jim tri odbornike! In šli so v boj Südmarkovci in člani Schulvereina za »vrlega« narodnjaka g. Ig. Merherja. »Nur nicht die Klerikalen aufkommen lassen, die wollen uns kein Mandat zugestehen!« — Sicer je pa stanje dolenjevaskeg občinskega odbora sle-

deče: 5 odločnih liberalcev, 11 mož, ki volijo sicer vedno s S. L. S. — ki pravijo, da tožijo vsakogar, ki bi jih imenoval liberalce — in 3 Kočevarji.

— **Nezaslišan napad.** Pred nekaj dnevi je pijan (?) kanonir iz Ljubljane, ki je zaostal za svojimi tovariši, na cesti med Terzinom in Mengešem 16 let staro deklico k sebi na konja vzel in jo hotel odpeljati! Njena tovarišica se je rešila v bližnje loške kozolce. Po cesti je prišla ženska od terzinskega kolo-dvora in ko je videla, kako se deklica brani, je začela na pomoč klicati. Konj je skočil s ceste na njivo, kjer je padel. Deklica je na čelu od stremen ranjena. Konj je sam tekel v Ljubljano, vojaka so pa iskali orožniki.

— **Predzren rop.** Z Brda: 30. m. m. je neznan lopov napadel 70 let staro potovko v brdskem drevoredu komaj dvesto korakov od c. kr. sodišča in ji vzel 200 kron mesečne plače, ki jo je nesla iz davkarije za učitelje v Dob. O roparju, ki je s strelom v tla prestrašil ubogo staro, ni nobenega sledu, čeprav so orožniki vztrajno na delu.

— **Umr a** je v Zagrebu gospa Helena Eckert, mati gospoda Rudolfa Eckerta, absolviranega pravnika in člana »Domagoja«, dobro znanega v naših akademskih krogih. Iskreno sožalje!

— **Razpisana srednješola mesta.** V zadnjem času so bili izdani do 1. decembra 1911 sledeči razpisi: R a v n a t e l j s k a m e s t a : Ried (gimn., za II. tečaj sol. I. 1911/12), Litomerice (r., 23. dec.), Praga (nem. uč., za II. tečaj sol. I. 1911/12, 15. dec.), Liberec (r. 23. dec.).

— **Klasična in moderna filologija:** Dunaj VIII. (reform. realg. L. Fr., 20. dec.), Dunaj VIII. (r. v zvezi z realg. L. Fr., 20. dec.), Dunaj (r., Fr. D., 1. febr. 1912). — **Zgod. zemljepisna skupina:** Knittelfeld (r., 31. jan. 1912). — **Mat.-fiz. skupina:** Dunaj XV. (r., M. Geom.) Ustje ob L. (gimn., M. Nl 15. jan. 1912). — **Prirodopisna skupina:** Ustje ob L. (r., Ng. m. nl., prov. mesto za II. tečaj 1911/12, 10. dec.), Knittelfeld (r., Ng. m. nl., prov. mesto za II. tečaj 1911/12, 10. dec.). — **Kratice in znaki** kakor navadno.

— **Ljudsko šolstvo.** Okrajni šolski svet za ljubljansko okolico je na mesto obolele učiteljice Ane Ravnihar imenoval abs. učiteljsko kandidatino Ivanjo Zupan za suplentinjo na ljudski šoli na Viču. — Mestni šolski svet v Ljubljani je imenoval izpr. otroško vrtarico Marijo Derganc za brezplačno pomožno vrnarico na II. mestnem slovenskem otroškem vrtcu v Ljubljani.

— **Nezgođe.** Miho Krajšeka, hlapca pri trgovcu Šarabonu, je na Zaloški cesti udaril konj na desno oko. — Tovarniška delavka Frančiška Prestemek se je v Tönniesovi tovarni vžgala pri delu na cirkularni žagi v desno roko. — Knez Anton, kleparski vajenec pri tvrdki Ecker, je pri kleparskem delu padel iz strehe in se na glavi in levi roki poškodoval. — Karel Mittermajer, trgovski pomočnik pri tvrdki Stacul, se je iz neznanega vzroka ustrelil v prsa in se smrtnonevarno ranil. — Jernej Eržen, štirileten kajzarjev sin v Ostrem Vrhu, je rezal neko šibico in se pri tem s pišcem dregnul v desno oko. — Kovaskemu vajencu Ivanu Zgonc je v Cerknici v kovačnici pri delu odskočil kos železa v desno oko in mu ga nevarno poškodoval.

— **Umrli** je nenadoma ga. Marija Kozmanova, znana lastnica nekdanje gostilne »v groti« v Gorici. — Umrli je g. Fran Pallich c. kr. okrajni inženir v Gradišču ob Soči. Pobralla ga je jetika.

— **Iz sodne službe.** Deželno nad sodišče v Gradcu je imenoval pravnega praktikanta pri okrožnem sodišču v Novem mestu Ernesta Kobe za avskultanta.

— **Koroška Bela.** Trdoglavci. »Slovenski Narod« je prinesel v št. 273. dolgovezen dopis o neki tožbeni zadevi med župnikom Koširjem in županom Ilkavcem na Koroški Beli. Dopisnik je mislil županu lovorike plesti, pa ga je spravil le v veliko blamažo. Župnik Košir je bil občutno žaljen na javnih krajih od župana, občinskega sluge in nekega posestnika. Bil je primoran vložiti tožbo zoper imenovane, in toženci so bili vsled prizanesljivosti župnikove obsojeni le v stroške in prekle pred cerkvi. Ako ti možje še danes ne razumejo, zakaj so morali preklicati in ako jim ne sodnik, ne advokat, in ne notar niso mogli te uganke, kakor imenujejo to tožbo, razrešiti, jim najbrže tudi mi ne bomo mogli. Pripomnili bi samo to, da se pri celi obravnavi ni šlo za to, ali je predpis direktnih davkov na Koroški Beli koncem leta 1910., kakor ga je c. kr. davčni urad izdal, pravi len ali ne, ampak le za to, ali si je župnik vsoto o direktnih davkih le izmislil, kar seveda ni res, ampak je govoril samo to, kar je videl zapisano.

— **Zadružna mlekarna v Dubrovniku.** V Dubrovniku se je ustanovila

velika zadružna mlekarna, za katero so nabavili 125 švicarskih krav.

— **Iz poljanske doline.** Adolfa Ribnikarja so poklicali zadnjo nedeljo žirovski liberalci, da jim pomaga pri prihodnjih občinskih volitvah vreči ob tla »klerikalnega« zmagaja. Nazaj grede se je oglašil tržni nadzornik tudi v Poljanah. Z e zjutraj po maši so liberalci ljudi farbali, da pride v nedeljo popoldne v gostilno na Videm predavat nek gospod iz Ljubljane o »žvinoreji«. — Nekaj kmetov jim je res verjelo in so prišli poslušat znamenitega žvinorejca. Liberalni študent Pavel Miklavčič — ki študira po naših gostilnah — je pripeljal nekaj Tratarcev in shod se je pričel. Ljudi je bilo kakih 80 in med temi nekaj naših ljudij. Otvoril je shod sam »sorodnik« dr. Tavčarjev, kakor se vedno baha, nadučitelj Perko Lovric, ki je pred gostilno glasno kričal tamkaj zbrani mladini: »Le noter, le noter, da nas bo več!« — Ribnikar je začel govoriti o žvinoreji nekako tako-le: »Kaplanom je škof skrajšal brevir, da ložje agitirajo, — ti slednji pa agitirajo samo zato, da dobe boljše službe. Dr. Lampe ima toliko v glavi, kakor on v peti. S. L. S. dere kmeta in je zapravila že vseh deset milijonov, ki jih je vzela na posojilo v melioracijske namene. Dr. Šusteršič je samo za to tukaj, da liže ministrom frake, in da je hotel postati minister itd.« — Nato je bilo zabavljanja konec. Kmetje pa so zmigavali z ramami in rekli nejevoljno: »To so pa posebne vrste žvinorejski shodi!«

— **Umrli Slovenci v Ameriki.** V Clevelandu je nagloma umrl rojak Andrej Kovač iz Grahovega pri Rakeku. — V Collinwoodu je umrl Franc Kraševac, star 28 let. Doma je iz Grahovega pri Rakeku.

— **Odbor hrv. kat. akad. društva »Domagoj«** za zimski semester I. 1911 in 1912 je sledeče sestavljen: Predsednik: Franjo Richter, cand. phil.; podpredsednik: Vendelin Megler, cand. iur.; tajnik: Emil Rogulja, cand. iur.; blagajnik: Vladimir Cicak, cand. iur.; knjižničar: Petar Grgec, stud. phil.; arhivar: Stjepan Kanoti, stud. ing. fores; revizorja: Milko Kelović, cand. phil. in Ivo Jelavić, cand. iur.

— **Kje so dediči?** C. in kr. avstro-ogrski generalni konzulat v Ch'kagi je naznanil, da je umrla tam dne 10. septembra 1907 neka Ana Oreskovič, zapustivša 731 dolarjev. Kot dediči pridejo v poštev njen mož in njena dva otroka, katerih imena in bivališča pa niso znana. Ta otroka sta po materini smrti bivala pri neki Ivani Tomljanovič, za katero se pa tudi ne ve, kje da je sedaj. Prizadeti naj se obrnejo na c. kr. okr. sodišče v Novem mestu.

— **»Slovenska kuharica«,** knjiga, katero je v šestem natisu priredila in spopolnila S. M. Felicita Kalinšek in jo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, ima pri svoji krasoti in obsežnosti tako nizko ceno, da je sorazmerno brezdvomno najcenejša slovenska knjiga.

Velika izdaja (čez 600 strani in 18 finih tabel s slikami), velja 5 K 20 v. vezana 6 K.

Okrajšana izdaja 3 K, vezana 3 K 60 v.

Vsako slovensko dekle in vsaka gospodinja naj ima to koristno knjigo vedno pri roki, kuhala bo z njeno pomočjo okusno in fino ter z malimi stroški.

Šla'erske novice.

— **Naša mladina.** V Jurkloštru se bo v kratkem ustanovila Mladeniška zveza. Dekliška zveza v Št. Vidu pri Grobelnem je imela v nedeljo, dne 3. decembra svoje zborovanje. Zborovala je ta dan tudi Dekliška zveza v Zrečah. Mariborski Orel ima stalno vsako nedeljo popoldne svoja predavanja. V nedeljo se je začelo tudi s pevskimi vajami. — Pri Št. Ilju v Slovenskih goricah priredijo dekleta dne 27. decembra t. l. predstavo igre »Na Marijinem srcu«. Vrši se v Slov. Domu.

— **Drobne novice.** V Mariboru se je v nedeljo, dne 3. decembra, otvorila razstava cerkvene obleke in drugih cerkvenih reči. Slovesnost je otvoril knezškof dr. Napotnik ob navzočnosti velikega števila odličnega občinstva. — Novi dravski most pri Breznu ob Dravi je že dogotovljen. — Za nadoficiala je imenovan sodni official Konrad Kresnik v Celju. — Upokojeni ste učiteljici ročnih del Eliza Prante v Št. Lovencu nad Mariborom in Ana Hufschmied v Št. Ilju v Slovenskih Goricah. — V petrazrednico se razširi ljudska šola v Framu pri Mariboru. — Definitivno so nastavljene sledeče učiteljice, oziroma učitelji: V Središču Olga Serajnik, v Hočah pod Mariborom Cecilija Teržan, v Cirkovcah Karel Pfaner, Pri Sv.

Martinu na Pohorju Ivan Lah. — Pri Mariboru v Razvanju ste v nedeljo, dne 3. t. m., ponoči zgoreli dve hiši. — Poslanec Iv. Roškar ima v nedeljo, dne 10. decembra, shod v Selnici ob Muri. — Na Muti zboruje v nedeljo, dne 17. decembra, v slovenski šoli poslane dr. Verstovšek. — Pri Sv. Tomažu, v občini Savici je dne 27. novembra pogorela hiša in gospodarsko poslopje posestnika Toplaka. — Za novi dravski most v Mariboru so začeli graditi oboke v sredini Drave.

Š iz justične službe. Justični minister je prestavil delžnosodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča v Marenbergu od tam v Celje.

Š iz poštne službe. Pošto in telegrafično ravnanje je imenovalo poštne uradnike Rudolfa Pivonko poštним oficijantom za Celje.

Š Ponesrečen železniški delavec. Iz Laškega trga se nam poroča: Dne 30. novembra je delalo več železniških delavcev na skladiščnem prostoru v bližini Sv. Marjete. Med temi sta bila Ignac in Jožef Repin ter Janez Čuješ, doma iz Sv. Marjete. Zlagali so železne šine. Ko jih je bilo že precej visok kup, sta zlezla Ignac Repin in Čuješ na njega in hotela spraviti šine v enakomerno lego. Pri tem pa sta se zlomila za podlago službeča hloda, kup se je podrl in Ignac Repin je prišel z nogami med šine. Zadel je na nogah težke poškodbe in morali so ga prepeljati v bolnišnico v Celje. Tudi druga dva sta bila lahko ranjena. Izročili so ju domači oskrbi.

Š »Südmarka« je na raznih krajih Spodnje Štajerske in na Koroškem naselila zopet šest nemških obrtnikov, skupno z njihovimi družinami 31 oseb.

Koroške novice.

k Miklavžev večer se vrši v Celovcu 10. t. m. ob pol 8. uri zvečer pri Trabesingerju. Spored: Veseloigra: »Sokratov god« ter Miklavžev nastop.

k Prestavljena sta kaplana Andrej Truppe iz Pliberka v Železno Kaplo ter Alojzij Nagelschmied iz Zelezne Kaple v Pliberk.

k Socialni kurz. Slovenska krščanska socialna zveza za Koroško priredi dne 13. decembra 1911 enodnevni socialni kurz v Sent Janžu v Rožu pri Tišlerju. Na sporedu so sledeča predavanja: 1. Varčevanje in knjigovodstvo. 2. Draginja in karteli. 3. Zadruga organizacija na Danskem. 4. Pravi avstrijski patriotizem.

k Ženski shod se vrši v Dobrlivasi dne 10. decembra ob 3. uri popoldne v Narodnem domu.

k 3. veliki ženski shod v Velikovu se je dobro obnesel v nedeljo ob 3. uri popoldne v Narodnem domu. Na shodu, katerega je vodil gospod kan. Dobrovec, sta govorila dr. Rožič in dr. Ehrlich. Prvi je razpravljajl vprašanje o namenu in potrebi ženske organizacije slovenskih mater in deklet na Koroškem. Dr. Ehrlich je govoril o poganški in krščanski ženi.

k Slovensko podjetje. V Sent Lipšu pri Dobrlivasi je gospod Primož Lužnik otvoril strojno tkalnico na vodno silo in izdeluje iz domače preje zelo močno platno.

k Prestavljen je sodnik dr. J. Mešchitz iz Pliberka v Zg. Radgono.

k Železna Kapla. V Železni Kapli bode v nedeljo, dne 10. t. m. abstinenčno zborovanje. Poročal bode dr. Ehrlich.

Razne stvari.

O napadu na dunajskega sodnega tolmača dr. Krausa, ki je znan vsled svojega »tolmačenja« v Njegušovem procesu, so doznali, da je čul dr. Kraus samo strel iz navadne flobertove puške, s katero so se igrali otroci.

Železniška nesreča v Belgradu. K železniški nesreči v Belgradu, ki se je dogodila preteklo nedeljo in pri kateri je bila ena oseba ubita, ena težko, osem pa lahko ranjenih, poročajo, da je včeraj, 4. t. m., dospela iz Budimpešte komisija kr. ožrskih železnic v Belgrad, da preišče skupno s srbsko železniško komisijo vzroke nesreče. Železniški čuvaj Bagranič, ki je opravljajl službo pri menjalniku, je izginil. Včeraj si je tudi kralj Peter ogledal mesto nesreče. Glede vzrokov nesreče se tudi govori, da je katastrofa nastala, ker je čuvaj, v mnenju, da bi ne trčila vlaka, ki sta vozila na križajočih se tirih, v zadnjem hipu premenjal glavni menjalnik. Druga vest pa zopet trdi, da je budimpeštanski osebni vlak vsled prevelike brzine prevozil menjalnik in tako naravnost zavozil v tovorni vlak.

Vlom v konsumno društvo. Vlomilci ubili društvenega funkcijonarja. Iz Prage poročajo: V Hořici je 4. t. m. ponoči začel stražnik Jauda, ko je patroliral po Karlovi ulici, v lokalih socialnodemokratskega konsumnega društva sumljivo irkanje. Jauda

je takoj obvestil o tem tkalca Rybo, ki je upravni svetnik konsumnega društva ter knjigovodja Malika in šel z njima v hišo konsuma. Ko so vstopili v vežo, so opazili v temi nekaj oseb, ki so jih brezdvomno presenetili pri vltomu ter so ravno hoteli pobegniti skozi neko okno. Tkalec Ryba je hotel enega izmed vlomilcev pograbit za vrat, v tem trenutku pa je nek drug vlomilec proti Rybi oddal tri strele, da se je zgrudil Ryba na mestu mrtve. Vlomilci so pobegnili in doslej še nimajo za njimi sledu.

Rudarji — vlomilci. Iz Kladna poročajo: 4. t. m. ponoči so v stanovanje trgovca Popperja v Chrasdanu vlomili tatovi, zvezali trgovca in njegovo soprogo ter ukradli iz nekega predala 134 kron. S pomočjo policijskega psa so izsledili vlomilca v osehah rudarjev Pitzke in Krejse, pri katerih so našli tudi krvavo obleko, vsled česar obstoji sum, da sta izvršila tudi kak drug zločin.

Inženirja zastupila s svetilnim plinom. V Lvovu sta se dva elektrotehnična inženirja, ki sta stanovala skupaj, zastupila vsled denarnih težkoč s svetilnim plinom.

Biseri bivšega sultana. V Parizu so prodali dragulje bivšega sultana Abdul Hamida za skupno vsoto 7 milijonov mark.

14letni morilec. Iz Pariza poročajo, da se je moral pred dnevi zagovarjati pred porotniki departementa Loire 14letni zločinec Ivan Fafournix. Pokvarjeni deček je služil kot hlapec pri nekem kmetu, kjer pa se mu je dostikrat očitata lenoba in požrešnost. Da bi se maščeval, je deček dne 6. maja t. l. pograbil 15mesečnega kmetovega sinčka, omamil ga z udarcem preko glave, vlekel k ribniku, v katerem ga je hladnokrvno utopil. Zločin in zločinca so kmalu odkrili in deček ni le priznal svojega zločinstva, temveč se je tudi bahal, da je prej na paši v varstvo izročeno mu živino mučil na vsakovrstne načine. Njegovo obnašanje pred porotniki je bilo skrajno cinčno. Sodišče se tudi ni oziralo na kake olajšave, ki se jih more uporabljati za mladoletne zločince ter ga je obsodilo na deset let prisilne delavnice.

Nova železniška proga v Srbiji. V doglednem času se bo pričela graditi v Srbiji železniška proga Kragujevac—Kraljevo—Raška normalnega tira. Proga, ki bo dolga 80 km, bo zlasti važna z vojaškega stališča.

75 milijonov na dnu morja. Tulouski pomorski prefekt je dal povelje pogrezniti v morje ves smodnik, ki je povzročil grozno katastrofo križarke »Liberte«, ker je prenevaren. »Tempus« pravi, da znaša vrednost pogreznjenega smodnika 25 milijonov frankov. Uničena križarka »Liberte« je stala 42 milijonov; osem milijonov je bil vreden smodnik, ki je bil uničen s križarko vred; dostaviti moramo pa še stroške za popraviljanje vojnih ladij, ki so bile poškodovane pri katastrofi in za odstranjenje potopljene križarke »Liberte«.

Olimpijske igre leta 1912. Iz Stockholma poročajo, da je organizacijski komite olimpijskih iger že določil program. Prireditve pete olimpijade se bodo vršile v času od 29. junija do 22. julija 1912. Cesar Franc Jožef je podaril nagrado za zmagovalca v jahanju.

Socialno demokratski teroristi. Centralistično organizirani čevljarji hočejo pripraviti svoje separatistično mišleče kolege pri dunajski tvrđki Gaborez ob kruh. Šli so k podjetniku in zahtevali, naj odpusti separatiste iz službe. Tako so socialno demokratski delavci v svoji bratski ljubezni zahtevali, naj se vzame socialnim demokratom kruh. Tovarnar ni mogel stavljeni zahtevi ugoditi, ker mu socialno demokratska centralna organizacija ne more dati na razpolago primernih delavcev kot nadomestilo. Seveda so sedaj separatisti obrnili proti sebi naperjeno orožje ter izposlovali, da je bilo odpuščenih 47 centralno organiziranih delavcev. Širi se strasten boj od delavnice do delavnice med obema socialnodemokratskima strujama, in centralna dunajska židovska rdeča organizacija doživlja nove poraze. V 3. dunajskem okraju se je češka krajevna skupina kovinskih delavcev izrekla z 53 proti 2 glasovoma proti postopanju centralistov, v X. dunajskem okraju pa iz zveze kovinskih delavcev izključili 16 članov, ki so bili sumljivi kot separatisti. Res lepo rdeče bratstvo!

Iz liberalne dobe na magistratu.

Nek liberalni ekonóm — menda Hribarjeve sorte — dela v uvodnem članku sobotnega »Naroda« politično in gospodarsko bilanco po 15mesečnem vladanju vladnega komisarja na ljubljanskem magistratu, ter konstatuje, da je imela mestna občina v tem času 100.000 K manj dohodkov kot prejšnje leto. Med drugim pripominja, da je v tej svoti zapopadana tudi ona za tiskovine ob volitvah za občinski

svet v znesku 25.000 K, o ostalih podrobnostih pa, da namerava govoriti. Ker »Narod« in njegov nosiljajoči ekonóm o »podrobnostih« nečeta govoriti, bomo pa mi nekoliko o nekaterih govorili, pa za danes samo — o nekaterih! Kakor in kolikor smo se mi o tej zadevi informirali, ima mestna občina letos v istini manj dohodkov kot lani, in sicer, če smo prav poučeni v temle: Pri vođovodu n. pr. ki se je razširil in je požrl en sam stroj okolu 100.000 K — pri užitninskem zakupu, ki bo letos manj donesel za kakih 70—80.000 K, to pa zato, ker se je manj mesa konsumiralo in manj vina in mošta uvozilo; potem vsled prekoračenja proračuna Hribarjeve obrtne šole, ki je sama požrla iz mestne blagajne nad 250.000 K. čez proračun (glej tudi Supančičev gšeft 50.000 K, ki so mu ga nesla betonska dela!), in potem šola na Prulah, pa še par drugih mastnih rubrik, kakor hotel Tivoli itd.! Seveda, pri takem Hribarjevem gospodarstvu tudi vladni komisar nima žrela na razpolago, iz katerega bi zajemal cekine in mašil z njimi luknje liberalne strgane plahte. Zdaj pa se vprašajmo, kako bi lahko in kako morda bodo liberalni ekonomski skrbeli za večje dohodke mestne občine za naprej? Pri užitninskem zakupu naj bi vpeljali večjo kontrolo. Pri tem zakupu naj zapode iz pisarn dvojce sinekur, pri plinarni naj odpravijo sinekuro »ravnatelja«, na magistratu naj regulirajo plače svetnikov extra statum, in jih denejo v soglasje z delom, ki je ti v resnici opravljajo, tu bi imeli na tisoče kron prihranka. Ravnatelju in županu naj plače dvornih svetnikov znižajo na stopinjo plač okrajnih glavarjev in slednjič naj se prenarede tista famozna pravila »Mestne hranilnice«, vsled katerih mestna občina še zdaj po dvajsetih letih nima nobenega haska, in ga tudi imela ne bo, — potem bi dohodki takoj narasli in bi vsak skrben gospodar tako gospodarsko politiko zdaj le kričavih liberalnih mogotcev odobravajl, če pa si mislijo samo z zvišanjem občinskih doklad ravnotežje pri mestnih financah vzdržati, se pa motijo, ker bi mi vsak tak poskus vedeli s primernim ventilom nazaj potisniti. Ker je pa teh manjših dohodkov dični župan Hribar ravno tako kriv, kakor suspendirane občinske avtonomije, naj primejo gobezdavi liberalci najprej njega za njegova dolga ušesa, potem pa — še sebe! **Ljubljana bo strmela, ko bo videla v številkah pred seboj nasledke Hribarjevega gospodarstva!**

ZA MIKLA VŽA!

Sveti Miklavž in božični čas se že bliža. Zopet bo treba našim malim preskrbeti za primerna darila. Igrače se kmalu polomijo in so vrhtega vedno dražje; otroci pa do modernih igrač nimajo niti pravega veselja, ker so preveč komplicirane. Vse kaj drugega pa so knjige. Te imajo res trajen izobraževalen pomen, otroci jih imajo najrajši in izkušnja uči, da tudi dolgo zdrže, ker jih otroci shranijo in nanje pazijo.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani je založila več slovenskih mladinskih knjig s podobami, ki so po ceni, imajo lepe za otroški okus prirejene slike, zraven pa kratko besedilo, oziroma povestice, ki so najskrbneje od vsečakov, poznavalcev otroške duše, sestavljene, mične, lahko umljive in poučne. Kdor hoče torej svoje otroke razveseliti, naj za mal denar nabavi raznovrstne knjige s podobami za otroke, ki so vrhtega tudi trpežne.

Posebno so priporočljive sledeče knjige s podobami:

Našim malim. Nazorne slike iz sv. pisma. Cena 90 vin. Nudi krasne slike s kratkim poučnim besedilom povečini iz življenja Jezusa prisjatelja otrok.

V zverinjaku. Cena 90 h, na kartonu 1 K 50 h. Otroci, ki imajo najrajši živali, bodo te knjige posebno veseli.

Hlita vožnja po železnici. Cena 1 K vin. Poleg živali se otroci najbolj zanimajo za vlak in jih bo ta knjiga prav razveseljevala.

Robinson starš. Cena 1 K 40 vin., na kartonu 1 K 90 vin. Stara povest o Robinsonu v podobah z okrajšanim besedilom je za otroke najprimernejše darilo.

Slovenski A B C v podobah. Cena 80 vinarjev, trdo vezan 1 K 20 vin. Iz te knjige se naučijo igrati brati, ker so posamezne črke izražene v zanimivih podobah.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“.

Ljubljanske novice.

Ij Miklavžev večer v »Unionu« se prične danes ob 7. uri zvečer.

Ij **Ljudski oder«** igra na p. aznik, v petek dne 8. t. m. ob pol 8. uri izvirno noviteto, ki se ni igrala še nikjer. Silvin Sardenko je napisal klasično religiozno delo »**Mati sve ega ve eija**«. Ljudski oder se je potrudil, da naredi svojo dolžnost in zastavi vse moči, da uspe igra popolnoma. Ženski zbor »**Ljubljane**« proizvajaja pevske točke, ki jih je uglasbil Stanko Premrl. Kulise so nalašč za to igro naročene nove. Delo je vestno naštudirano. Za karle se kaže živo zanimanje. Naj si jih kupi vsak, ki mu je do uspeha slovenske dramatike. **Vstopnice se dobe v predp. oclaji v Kato iški Bukvarni.**

Ij **»Mati svetega veselja«**, ki jo igra »Ljudski oder« 8. t. m. ob pol 8. uri, je izšla v tisku in se dobi v Katoliški Bukvarni po 1 K izvod.

Ij **Slovensko gospolarsko in izobraževalno društvo za Krakovo in Trnovo«** priredi predavanje v četrtek, 7. t. m. ob pol osmi uri zvečer v društvenih prostorih, Konjušna ulica št. 4 (pri Repniku). Vabila se ne bodo razpošiljala. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ij **Krščanska ženska zveza** ima v sredo 6 t. m. ob 4. uri redno predavanje v »Ljudskem domu«.

Ij **Ljubljanski Orel** je igral kot zaključek tridnevnega tečaja za predtelovalce v nedeljo, dne 3. decembra narodno igro »**Reveček Andrejček**«. V skoro polni dvorani je vladala splošna zadovoljnost s predstavo, ker se je vohče igralo prav dobro. Krono večera je odnesel g. Vrančič (reveček Andrejček), ki je od dejanja do dejanja stonnjeval svojo ulogo in žel za svojo krasno igro burne aplavze. Bil je vseskozi konsekventen starček, v maski, kretnjah, mimiki in je sloh nosil celo igro. Drugi najboljši je bil Zvitorog, ki je pogodil starega pustolovca prav dobro. Ako bi bil v mimiki malo boljši, bi brezdvomno Peterlin (Jeklen), se kosaj z Andrejčkom. Njegov nastop je siguran, organ lep, močan in doneč, kretnje umerjene. Maska nam ni ugajala. A. Jeločnik (Anže) je žel obilo smeha in bil kot diletant izvrsten. Ze sama hoja njegova je bila plačana s smehom, ki je rastel ob vsakem stavku. Pavel ima jasno in lepo izreko, močan organ in je bil tudi v igri dober, isto velja tudi o Grešniku. Pavlin (Matija) je bil zadosten; druge manjše moške uloge so več ali manj srečno pogodili. Najboljša ženska uloga je bila Pavškova (Nena), ki je naravno govorila in igrala in ki ni, kot kmetica govorila mestne izreke. Ustvarila je tip. Bonačeva (Franica) je bila prav dobra, posebno v III. dejanju, isto v IV. Jerica (Sadar) je bila v igri prav dobra, tudi Ivanka (Vrhovčeva), sodeč po kretnjah, kaže talent. Režija je vestno izpolnila svojo dolžnost. Predstava je trajala dolge štiri ure. Igra bi brezdvomno prenesla nekaj krepkih črt. V celoti smo se prav zadovoljni vračali domov; Orlu pa čestitamo na prireditvi!

Ij **Izredni občni zbor »Muzejskega društva za Kranjsko«** se vrši v sredo, dne 20. decembra t. l. v predavalnici deželnega muzeja (priliječe) ob 6. uri zvečer. Dnevni red: Izprememba društvenih pravil.

Ij **Preprečen vlom.** Pred kratkim je policija izvedela, da nameravajo neki temni elementi v Rožni dolini vlomiti v neko trgovino, kjer bi lahko dobili do 500 kron plena in o tem obvestila orožništvo, ki je kmalu nato aretovalo že petdesetkrat predkaznovanega postopača Ivana Jeršeta iz Cerkelj in 18letnega Jožefa Ropača iz Medvod ter oba izročilo sodišču.

Ij **Nesreča.** Ko je včeraj peljal hlapec Gašper Rozman iz Rudolfovega kolodvora prazen voz, se mu je splašil konj in zdiral proti mestu. Pri tem je padel Rozman z voza ter se tako poškodoval, da so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v deželno bolnišnico.

Ij **Izgubljeno in najdeno.** G. Jožef Papst je izgubil petkronski tolar. Gospa Ana Rehfeldova je izgubila lorgnon. Gdčna. Alma Trtnikova je izgubila zlat naočnik. Gdčna. Erna Lehnerjeva je izgubila zlato žepno uro s srebrno verigo. Šolski učenc Franc Schoos je našel zlat prstan. Poročnik v pokouju g. Milan Štrlekar je našel neko vsoto denarja, katero dobi lastnik nazaj na Sredini št. 18. Šolska učenka Justina Celarjeva je našla zlat prstan.

Ij **Za kruhom.** Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 80 Macedoncev in 25 Hrvatov; nazaj je prišlo pa 16 Hrvatov in 60 Macedoncev.

Ij **V Ljubljano padla.** Včeraj popoldne je v obližju frančiškanskega mostu padla v Ljubljano, ko je prala, 14letna služkinja Ivana Svetljeva in je v voda nesla do mostu. Ko sta klicanje na pomoč zaslišala stražnik Pavlin in jetniški paznik Franc Mikuš, sta takoj prišla na lice mesta in deklico rešila.

Ij **Onemogel** je včeraj po poti na Poljanski cesti vsled slabosti dninar Jožef

Ciperle iz Dvora pri Cerkljah, ki je bil namenjen v deželno bolnišnico, ker ni mogel iti dalje, ga je na lice mesta došli stražnik spravil v električni voz in ga spremil v bolnišnico.

Telefonska in brzojavna poročila.

PRORAČUNSKI ODESEK.

Dunaj, 5. decembra. V današnji seji proračunskega odseka je posl. dr. Kramar zahteval, da se posojilo 20 milijonov porabi izključno le za izboljšanje telefonskih zvez, ki so silno za nič. — Sodi se, da se bo glasovanje o proračunskem provizoriju v odseku danes vršilo. Zbornica bo potem zbo ovala do 16. t. m. in rešila proračunski provizorij ter izvolila člane za delegacije. Dne 16. t. m. se poda na božične počitnice.

ODESEK ZA DRŽAVNE USLUŽBENCE.

Dunaj, 5. decembra. Danes so se večinske stranke pogajale z vlado, naj bi državnim uradnikom ne glede na usodo parlamentarne predloge dovolila še posebno draginjsko doklado, kakor je to predlagal posl. Steinhaus. **Postopanje večinskih strank je danes v odseku ostro ož go al posl. Vrstovšek:** Paznava o uradniški predlogi v odseku kaže zelo žalostno podobo. Vzrok je ta, da je veliko poslancev uradnikov, ki se tedaj pro domo sua posvetujejo in sami sebi kar mogoče več dovoljujejo. Temu mešetarnjenju in skrajno nedostojnemu postopanju bi bilo treba storiti konec. Uradnik, ki ima kaj stanovske časti, bi moral svoj mandat v odseku, ki se posvetuje o službeni pragmatiki in časovnem napredovanju, odložiti. Stavl je tudi tozadeven predlog, a načelnik baron d' Elvert ga ni hotel dati na glasovanje.

ZBLIŽANJE MED AVSTRIJO IN RUSIJO?

Peterburg, 5. decembra. Bivši avstro-ogrski poslanik na carskem dvoru grof Berchtold dospe te dni v Peterburg, da se udeleži dvorskih lovov. V diplomatskih krogih se pa zatrjuje, da ima grof Berchtold važno politično poslanstvo, mereče na to, da se med Avstrijo in Rusijo sklene tesnejša zveza. **Rusija pa zahteva, da grof Aehrenthal odstopi in se danes z vso gotovostjo ve, da Aehrenthal ostane na svojem mestu le do konca delegacij.**

LAŠKA ZMAGA.

Rim, 5. decembra. »Agenzia Stefani« poroča, da so si Lahij priporili nad Turki vnovič veliko zmago.

LAHI STRELJALI NA ANGLEŠKO LADJO.

Suez, 5. decembra. Laška križarka »Puglia« je streljala v Rdečem morju na angleški parnik »Polwarth«. Lahij niso parnika zadeli. Ko so se prepričali, da imajo opraviti z Angleži, so ogenj ustavili.

VOHUN.

London, 5. decembra. »Reuter« poroča, da so v Portsmouthu nemškega častnika zaradi vohunstva aretirali.

NESREČA NA BOJNI LADJI.

Kiel, 5. decembra. Na bojni ladji »Preussen« je predčasno eksplodirala granata in dva moža težko ranila.

ŽELEZNIŠKA NESREČA NA FRAN-COSKEM.

Pariz, 5. decembra. Pri Clermontu sta dva vlaka trčila drug v drugega. 2 osebi sta ubiti, 10 je težko ranjenih.

KONFISCIRANI SPOMENI.

Dunaj, 5. decembra. Državno pravdnništvo je memoire grofinje Ilke Kinsky zaplenilo.

VELIK POŽAR.

New York, 5. decembra. V New Jerseyu je izbruhnil velikanski požar. Škoda znaša več kot 20 milijonov kron.

Slovanski vestnik.

— Dalmatinske železnice. Hrvaški listi poročajo, da so se bosenski saborski poslanci nasproti zastopnikom dalmatinskega železniškega odbora izrekli, da se oni ne vneemajo za proga Aržano - Bugojno, ki bi Bosno vezala s Splitko luko, marveč hočejo, da se pred vsem oskrbe prometne zveze v plodonojnejših pokrajinah, namreč proge Brčko - Tuzla - Bjelina, Banjaluka - Jajce in Novi-Bihač. Ker se tiče izvoza na morje so za to, da se podaljša proga, ki vodi sedaj do Metkoviča, naprej do naravne luke Ploče (Porto Tolero). Na podlagi teh načrtov so Bosanci dosegli sporazum z avstrijsko vlado. Bosanci pa priznavajo, da je potrebna tudi proga Aržano-Bugojno, a v prvi vrsti za Split in Dalmacijo; zato naj bi to progo zgradila avstrijska vlada na svoje stroške. Bosanci bi potem ne ugovarjali takojšnji gradbi te proge.

sl Rusinska umeinica na tujih odrih, Rusinska operna pevka Irina

Sologub, ki je svojo karijero začela na poljskem odru, je v pretekli sezoni nastopila na več italijanskih odrih z zelo velikim uspehom. Vsi laški listi obkudujejo njeno bogatost glasu in umetniško kretanje. V Pisti ji je občinstvo pripravilo velikanske ovacije in ginljivo se od nje poslovilo.

sl Nova knjiga o balkanskih zadevah. Znani bolgarski publicist A. Drandari je te dni izdal v Bruslju knjigo o političnih dogodkih na balkanskem polotoku v zadnjih dveh letih. Pisatelj govori v knjigi o politiki, ki naj bi jo negovale balkanske države, zlasti pa Bolgarija, da si osigurajo politično samostalnost in da dosežejo svojih narodnih ciljev. Knjiga g. Drandarja je izšla pod naslovom: »Actualités Balkaniques« ter je zelo aktualna z ozirom na sedanji politični položaj na Balkanu in na iznenadenje, ki ga bo znabiti prinesla bližnja prihodnost balkanskim narodom.

sl Srbski gostje v Sofiji. Nedavno so bili v Sofiji zastopniki srbskega odseka nedavno ustanovljenega srbsko-bolgarskega odbora, da se posvetujejo z bolgarskimi ekonomisti, kako naj bi se oživitvorila srbsko-bolgarska zveza na narodnogospodarskem temelju. Bolgari so srbske goste sprejeli z veseljem, toda nekateri bolgarski listi nimajo upanja, da se ta zveza kedaj uresniči. Tako n. pr. bolgarski dnevnik »Dena« sedaj, ko se je navdušenje malo poglelo, v uvodnem članku piše: »Ne moremo utajiti, da je bolgarsko občinstvo precej hladno nasproti vsakemu poizkusu srbsko-bolgarskega zbljanja. Cela vrsta takih brezplodnih poizkusov je razočarala te največje entuziaste jugoslovanskega zbljanja, tako da se morajo obnašati nasproti novim poizkusom popolnoma indife entno. Da, misel je lepa in zblžanje na narodnogospodarskem polju bi se lahko mogla izpremeniti v politično zblžanje, toda takšen poizkus mora imeti kot podlago iskrenost in nesebičnost. Ako hočemo, da se doseže med Srbi in Bolgari zblžanje, morajo Srbi najprej od sebe pregnati bolgarsko strašilo in Bolgari morajo nehati govoriti in pisati o srbskem izdajstvu.«

sl Ruska banka v Sofiji. Rusko-bolgarski trgovinski stiki se bodo kmalu izboljšali. Da dozdaj ožje trgovinske zveze med Rusijo in Bolgarijo ni bilo, vzrok je bil ta, da ni bilo ruskega kredita za bolgarske trgovce. Dosedaj je bil ves trgovinski promet na Bolgarskem v rokah nemško - avstrijskih bank, katerih je veliko število v Sofiji in na deželi. Sedaj se bode ustanovila ruska banka v Sofiji, ki bode bolgarsko trgovino spravila na pravo pot. Bolgarska vlada je temu ruskemu podjetju obljubila svojo izdatno pomoč.

sl Zoper žite na Ruskem. Ruski vojni minister Suhomlinov je te dni govoril s poslancem ruske dume, Nikolajem o židovskem vprašanju v ruski armadi. Minister je izjavil, da na carjevo povelje se je pečal s tozadevnim zakonskim načrtom, ki ga je predložila ruska дума, po katerem naj bi se židovi popolnoma izključili od vojaške službe radi njih slabega službovanja. dalje radi demoralizujočega vpliva na okolico in upeljavo podkupovanja v vojaški službi itd. Ministrstvo je razposlalo tozadevne vprašalne pole na vse ruske generale in vojaške poveljnike in odgovoril so takšne vrste, da zakonski načrt o popolnem izključenju židov od vojaške službe v Rusiji se bo v kratkem predložil ruski dumi v sprejem; namesto vojaške službe se bode židom naložil poseben davek. — Iz Kijeva se poroča, da se je tamošnje društvo trgovcev obrnilo na ravnatelja vseh tamošnjih gledališč, da naj takoj iz službe odpusti vse židovske igralce. — Rektorat kijevske politehnike je sklenil, da nobenega žida kot izvanrednega

Pr sila samo s to znamko z ribicem — kot garancijskim znakom Scottovega ravnarja.

Za otroke s šibkimi kostmi

Nebrojokrat dognano dejstvo je, da Scott-ova emulzija bolj kot katerikoli drugo sredstvo pripomore k temu, da se ojačijo otroške kosti, da se začno otroci ki se nočejo učiti stati in hoditi, že po kratki uporabi pristne Scottove emulzije postavljati po koncu, sami stati in v veselje svojih staršev tudi hoditi. Naj bi torej vsi starši, katerih otroci vsled slabih kosti dobro ne napredujejo segli po

SCOTT-ova EMULZIJA

ki je že nad 35 let vpejana ter vživa svetovni sloves kot izborno sredstvo za ojačenje otrok. Pri nakupu naj se zahteva izrecno Scott-ova emulzija. Znamka „Scott“ ki je že nad 35 let vpejana, nam kaže za dobroto in učini k.

Cena izvirni stekla 2.50 K. — Dobi se v vseh lekarnah.

poslušalca ne sprejme na tamošnja politehniko.

sl Jelnštvo na Ruskem. Po najnovejših statističnih podatkih bilo je leta 1897. na Ruskem 77.254 jelnikov. Leta 1902 jih je bilo 96.605. Leta 1906 jih je bilo 111.403, leta 1907. že 138.000 in leta 1908. 171.219. Leta 1909. je bilo 175.007 jelnikov. Lani se je število jelnikov zmanjšalo na 171.274, ali letos je število zopet poskočilo. V mesecu januarju je bilo na Ruskem 179.841 jelnikov, v zadnjih mesecih pa jih je 182.000. — Rusko ministrstvo pravosodja je sedaj predložilo dumi zakonski načrt, po katerem se bodo izdatki za jelnštvo povisali za 2.421.000 rubljev na leto. S to vsoto se bodo sezidale nove jelnšnice in pomnožilo jelnško osebje.

sl Revz'ja kraljedvorskega rokopa. »Češke Slovo« poroča, da bodo kemično preizkusili kraljedvorskega rokopa, ki se nahajata v Parizu in v Turinu, da doženejo, če je rokopis istinit ali je ponarejen, kakor trdi profesor Masaryk.

3610

Zahvala.

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja med boleznijo in o smrti našega iskreno ljubljene, nepozabnega soproga oziroma očeta, gospoda

Martin Petelina

c. kr. gimn. prof. v pok.

kako tudi za mnogoštevilno spremstvo k zadnjemu počitku izrekamo vsem najtoplejšo zahvalo, prijateljem, znancem, gojenkam v IV. letnika učiteljskega, profesor em, ravnateljem in nadzornikom, posebno g. ravnatelju dr. L. Požarju, njegovemu profesorskemu zboru in d. lakom. Nadalje prisrčna zahvala za ginljivo petje dijaškemu pevskemu zboru in darovalcem vencev.

Prisrčna zahvala vsem! Bog plačaj!

Žalujoči ostali.

Meteorološko poročilo.

Višina n. moriem 3062 m. sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Veljav	Nebo	Vrednina v 24 urah v mm
4	9 zveč.	740.0	2.9	sr. szah.	oblačno	
5	7 zjutr.	39.9	1.9	brezvečr.		0.0
	2 pop.	39.6	3.3	sl. jvzvh.		

Srednja včerašnja tempo 3.0 norm. 0.1°

ŽELEZNE PEČI

vsake vrste, posebno prave Musgraff-jeve izvirne irske trajno grelne peči. štedilnike, ognjišča za velike kuhinje za vzdrževanje kakor tudi njih posamne dele dobavlja po najnižjih cenah trgovina z železnino

ŠTEFAN NAGY, LJUBLJANA. 3433

Iščem službo

za kavarno ali hotel kot natakari ali pa plačilni natakari. Ponudbe sprejema uprava lista pod šifro

»100«. 3612

Dacar

3615

kateri je več te službe, ter ima saj nekaj let v tej stroki izkušnje, se sprejme s 1. januarjem 1912 v službo z mesečno plačo 100 K in prostim stanovanjem. Prošnje je vložiti do 15. t. m. na reprezentanta pogoditvenega društva Jos. Pehani v Žužemberku. Prosilci s položitvijo varščine imajo prednost.

Krompir

== Trdke Iv. A. Hartmann nasl. A. Tomažič v Ljubljani, Marije Terezije cesta. ==

Št. 19.210.

Razglas.

3614

Dne 2. januarja 1912. l. ob 10. uri dopoldne se bo vršilo v deželnem dvorcu (Kongresni trg) XXIV. žrebanje obveznic 4% kranjskega deželnega pošojila.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 27. novembra 1911.

Krasna darila za Božič in Novo leto!

Raznovrstni najnovejši predmeti, kakor prstani, uhani, broše, verižice, obeski, gumbi, doze za cigarete, igle, ure itd.

se bodo ob tej priliki prodajali po izredno

znižanih cenah

ter se za res ugoden nakup najtopleje priporoča najstarejša domača trrdka

Lud. Černe

5558

juvelir, trgovec z urami in zapris. sod. cenilec

Ljubljana, Wolfova ulica 3.

Drva.

V sredo, dne 6. decembra 1911 ob 9. uri dopold. in evetuelno naslednje dni se potom prostovoljne dražbe izredno poeni oddajo dobra drva tudi v manjših oddelkih.

3617

Faleschini & Šekuppler, Ljubljana, Trnovo, Pred konjušnico 7.

Iščem za svojega sina domače vzgojeno deklet, ki ima veselje in ljubezen do dežele. V svrhu prevzetja dobro dočete, doslej v moji posesti se nahajajoče trgovine s posestvom vred je potrebno najmanj 10—12.000 K dote. Ponudbe na upravo lista pod „Sigurna bodočnost“.

3616

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino

najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4-50

BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Ustanovljena leta 1880.

Največja svečarska trrdka

FR. ŠUPEVC

Ljubljana, Prešernova ul. 7.

Odlikovana na mnogih razstavah, kakor tudi v Rimu 1911 z veliko zlato kolajno in z grand-priksom

priporoča velečastiti duhovščini kakor tudi sl. občinstvu zjamčeno pristne

čebelno - voščene sveče

:: za cerkev, pogrebe in procesije ::

voščene zvitke, izborni med pitanec

ki se dobiva v steklenicah, škatljah

:: in škafih poljubne velikosti ::

Za obilna naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

3609

Sprejmeta se takoj

3618

dva predelavca

(Vorhauer), neoženjena, za stalno delo v rudniku. Več se poizve pri gospodu A. Spoljariču, rudniškemu ravnatelju, Kolodvorska ul. št. 28, Ljubljana.

najboljše kakovosti zdrav in brezhiben, debeli ter srednje debelosti, vedna zaloga, oddaja v vsaki množini 200 kg dalje tudi cele vagonne po prav solidni nizki ceni. Točna postrežba.

3087

O judovski bodočnosti.

Werner Sombart, profesor narodnega gospodarstva na berlinski univerzi in znani sociolog, je prišel pri judih v nemilost s svojim spisom, ki je v njem dokazal, da izhaja razvoj sedanega velikega kapitala tudi iz talmuda. Judovski profesor Oppenheimer je napisal Sombartu odgovor — Sombart na to ni odgovoril, vendar pa ni opustil študija judovskega socialnega vprašanja.

V zadnjih dnevih je imel v Berlinu prvo izmed svojih oglašanih predavanj: O judovski bodočnosti.

Se preje pa, kot je razodel profesor Sombart svoje mnenje o judovski bodočnosti, je moral izpovedati, kaj sodi o judovski sedanosti.

Judje so raztreseni po celem svetu: V Ameriki — drugi Palestini — živi dva milijona judov, v vzhodni Evropi sedem in pol, v zapadni eden in pol milijona judov. Najboljše se godi judom v zapadni Evropi in v Ameriki.

»Vse imamo, kar smo želeli: vse borze, večji del bank, veletrgovino, državne dolge, gledališča, časopise, imamo vpliv v literaturi, na univerzah. Svobode, ki so nam jo dali v evropskih državah, smo se imenitno poslužili.«

Kako se ločijo bankirji, baroni, siri in lordi in vitezi zapadnih držav od galiških, ruskih in rumunskih judov, ki so dospeli pod okriljem zlate internacionale šele do prvih uspehov! Vkljub vsej veliki pomoči, ki jo deli »Aliance israélite universelle«, tožijo revni ruski in gališki judje: »Naši bogati bratje ne vedo za nas, egiptovski Jožef noče priznati svoje krvi.« Iz vzhodnih držav evropskih se judje preseljujejo. Glavni vzrok temu je udeležba judov pri revolucionarnih podjetjih: vodja in finančni podpiratelj zadnje ruske revolucije je bil judovski »Bund«, temu se ne more ugovarjati. Drugi povod judovskega preseljevanja je, ker nimajo v vzhodnih državah polne gospodarske in politične svobode in zato se selijo. Kam gredo? Prva postaja je Angleško, kjer bivajo v Londonu, imajo svoje časopise, gledališča, šole, delavnice in kjer drži nad njimi svojo mogočno roko lord Nathaniel Rothschild, »najbogatejši Anglež«. Tudi na Angoškem so si že pripravili proti judom zakon o nadležnih tujcih in tako so se vrgli judje na Združene države ameriške, kjer nikdo ne vpraša po konfesiji, narodnosti, kjer vlada popolna politična in gospodarska svoboda. Dandanes je New-York največje judovsko mesto.

Judje prihajajo v Ameriko z neznanim denarjem. Nemški izseljenec prinese v Ameriko približno 28 dolarjev, Francoz 37, Japonec 39, Škot 41, jud samo 87 dol. in v začetku mora delati kot rokodelca v krojaških delavnicah — vsa ameriška konfekcija je v judovskih rokah — toda to ne traja dolgo in s pomočjo sovornikov postaja samostojen, odpre svojo lastno kramarjico in se peča samo s trgovino. Združene države imajo že svoje judovske bankirje, izmed katerih bodo Loeb in Scharp in Kuhn kmalu konkurirali z Rockefellerjem in Gouldom.

»V gospodarskem oziru gre ameriškim judom imenitno,« pravi Sombart, »zato je tudi družabni antisemitizem v Ameriki hujši kot v Evropi.«

»Kakšna je judovska bodočnost?« se vprašuje Sombart in odgovarja: »Dvomim, da bi se judovske razmere v vzhodni Evropi izboljšale, raje se bodo še poslabšale: pridejo vladni zakoni, pridejo ljudski pogromi, pridejo zakoni proti oderuštvi, kartelom, proti trgovini z ljudmi, proti borzni spekulaciji — toda po Angliji prihaja na vrsto že Amerika, kjer že mislijo na omejitve priseljevanja zamorcev, Japoncev in judov.«

Na Angleškem, Francoskem in Nemškem so judje sicer zelo premožni, toda primeroma jih ubija to, da jih, čeprav je njih umrljivost manjša, prerašča število ostalega prebivalstva. O zapadnih judih sta sedaj dve teoriji: Prva pravi, da judje v zahodnih deželah izumirajo, druga pa pravi, da se arijska družba čim dalje tem bolj pojčuje. Sombart spaja obe teoriji v to tezo: Čim bolj se arijska družba napljuje z judovskim duhom, tem več judov izumira. Sovražnost do judov je največja tam, kjer uživajo judje popolno enakopravnost in svobodo: v Ameriki, v Angliji, v Franciji in Sombart čaka še večjega sovraštva proti judom.

K judovski nepriljubljenosti prispevajo tudi nekatere telesne posebnosti tega orientalskega naroda.

Seveda se izraža Sombart izrecno, da so njegovi znanstveni nazori daleč od političnega antisemitizma.

Tacitus je vendar imel prav: Že od starih časov Hebrejci pri ostali ljudski družbi niso priljubljeni. Tudi z njimi se

Skrbna gospodinja manjša draginjske izdatke s spretno uporabo živil.

Popolna izraba živil je ob času vseobče draginje naravnost življenska potreba.

Kuhinja zahteva od nas največ izdatkov, zato bodi tudi naša prva skrb, da vpeljemo v kuhinjo vzorno gospodinjstvo. Kuhati mora znati ne samo vsaka kuharica, ki si s tem služi svoj kruh, temveč tudi vsaka gospodinja.

Spretna kuharica pripravi s skromnimi sredstvi okusnejša jedila, nego slaba gospodinja z najdražjimi pripomočki.

Skrbni starši pošiljajo svoje hčere v mesta, da se priučijo kuhanju; ker pa nima vsako dekle petičnih staršev, si mora na drug način prisvojiti kuhinjsko umetnost.

Temu namenu bo najboljše služila nova knjiga:

Magdalene Pleiweisove

Slovenska kuharica.

Sesti natis

izpopolnila in predelala

S. M. Felicita Kalinšek

šolska sestra in učiteljica na »Gospodinjski šoli« v Ljubljani.

Knjiga je že od davnega časa vdomačena pri naših kuharicah kot zanesljiva vodnica v kuhinjskih poslih. Nova, šesta izdaja te knjige pa prejšnji ni več podobna, ker je vsa prenovljena, izboljšana in izpopolnjena. V knjigi je vsa kuhinjska umetnost docela izčrpana, kajti v nji najdeš najpriprostejšo kmetsko do najfinejše gosposke jedi.

Ne le začetnica, tudi dobra in izkušena kuharica se bo z njeno pomočjo povzpela do viška kuhinjske umetnosti.

Kuharica, ki se bo ravnala po njenih nasvetih, bo znala vsako stvar dobro porabiti in bo z malimi stroški huhala dobro in okusno.

»Slovenska kuharica« bo ustrezala vsem dejanskim potrebam in si jo bo omislila vsaka zavedna in ukaželjna slovenska kuharica in gospodinja.

Knjiga je izšla v dveh izdajah:

Velika izdaja, ki ima 18 krasnih, večbarvnih tabel in mnogo slik med besedilom, stane broš. K 5-20, vez. K 6—, po pošti 30 v več.

Okrajšana izdaja brez slik in prikrojena za vsakdanje razmere, stane broš. K 3—, vez. K 3-60, po pošti 30 vin. več.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

je izvršila izpremema: Od očaka Abrahama, ki je imel stotine ovac in bil pastir — baroni Rothschildi, Bleicheri, Guttmani, Koheni, Ephrassi, Weili, Reitzessi s svojimi wertheimkami in z geslom: »Svet je naš!«

Strindberg bolan.

Svedski narod, ki je poklonil svojemu pesniku in pisatelju Gustavu Strindbergu znaten narodni dar, pretresa vest o nevarni bolezni 62letnega mojstra. Slabo vreme pozne jeseni na severu, notranji in zunanji boji, so očitno prispevali k njegovemu, nerazveseljujočemu stanju.

Strindberg je samotar, zato je teko priti k njemu. Stanuje v priprostem podstrešju v notranjosti Stokholma. Mnogokrat zvonj zvonec na njegovih vratih in pesnik sprejema vsakega, ki trpi in ga muči usoda, seveda le, če zasluži sočutje. Najraje pa vidi pred seboj mlade, neizkušene talente, ki jim je dober svetovalec.

Nekak narodni muzej je njegova delavnica z biblioteko, z zbirko grških in hebrejskih biblij in slovarjev. V zadnjem času se je bavil pridno s študijem jezikov in navaš indijskih plemen, ki izumirajo. Vkljub ogromni množici knjig, pisem in skic, ki jih nosi, je njegova miza v vzornem redu. Poleg armade svinčnikov je tam kup cigaret. Strindberg je strasten kadilec. Druga njegova zabava so cvetlice, ki jih sam goji. Njegov salon, takoj za delavnico, predstavlja usmev cvetoče pomladi. Njegovi hišni opravi pravijo v Stokholmu sploh »Noire dame« zaradi izvirnega sloga in vse ureditve. V salonu stoji priljubljeni mu klavir z masko Beethovena, ki je njegov ljubljenelec. Če hoče Strindberg kakega posetnika počastiti, pa mu zaigra na klavir nekaj od tega velikega komponista. — Poleg tega salona ima Strindberg še posebni, veliki atelje z drugo knjižnico, ki je v njej zastopana poezija in proza vseh starih in novih jezikov in narodov. Tam so dela kaldejska, staroegipčanska in grška, egiptovski slovarji in druga znamenita dela.

Mnogi obiskovalci so se izrekli o stanovanju Strindberga, da je to pravi dom Muz in naravnost idealni kotiček za duševno delo in stvarjanje.

Strindberg vstaja ob pol sedmi uri in pije kavo, ki jo mu nosi tiha služkinja Mina. Potem gre na sprehod. Točno o poldevetih se vsede k delu in dela do poldneva, zaeno pa sprejema obiske. Potem se pa zapre in ne pusti nikogar k sebi. Nato bere in urejuje svojo korespondenco, ki je znatna, kajti vsak teden dobiva čez sto pšsem. Zatem mu pripoveduje Mina najvažnejše novice iz listov, ker jih on iz principa ne bere. Ob štirih obeduje. Večer žrtvuje družini in družabnim obiskom. K pesniku prihajajo otroci njegovi in sorodniki, največ 9letna Ana Marija in Greta, njegovi hčeri. Mali Mariji pravi oče rad pravljice. V celem ima štiri potomce. Iz prvega zakona je sin Ivan, matematik in astronom, hči Karina, ljubka Ana Marija in umetnica Harrieta Bosse-jeva iz drugega zakona.

Veliki njegov življenjski sen je, napisati veliko narodno svedsko dramo in jo videti na odru. Nekateri imajo za to dramo: »Gustav III.«, ki jo preveja veliki duh demokratizma.

Nekaj posebnega na Strindbergu je njegova mrznja do literatini. Čeprav stori mnogo dobrega in čeprav pravijo hčere, da je najboljši oče in kristjan, vendar ne priznava nobene državne vere, ne katoliške, ne luteranske, ampok klone k filozofiji Swedenborgovi — mistika iz XVIII. stoletja. Zdravnik je pesniku v čas bolezni prepovedal delati.

1905

Železnato Kina vino

lekarja Piccolija v Ljubljani, Dunajska cesta

c. in kr. dvornega založnika, papeževskega dvornega založnika,

vsebuje potrebno množino železa, v nasprotju z drugimi železnatimi kina vini, katera vsebujejo samo toliko železa kot navadna namizna vina in vsled tega nimajo nikake zdravilne vrednosti. To dokazuje več kemičnih analiz kakor tudi ona, ki se je izvršila na zahtevo c. kr. ministrstva za notranje zadeve v Gradcu leta 1910.

Železnato vino lekarja Piccolija ojači slabokrvne, nerazvne, vsled bolezni oslabele osebe, blede, drobne in slabotne otroke,

1/2 literska steklenica K 2—, 3 steklenice K 6-60, poština in poštni zavoj franco.